

Bakgrunn for vedtak

Endringer i nye Hamang transformatorstasjon – 420 kV jordkabel, muffehus og elektriske anlegg

Bærum kommune i Viken fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Statnett SF og Elvia AS
Referanse	201006400-119
Dato	01.07.2020
Ansvarlig	Lisa Vedeld Hammer
Saksbehandler	Lars Hagvaag Seim

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9

7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gir Statnett SF og Elvia AS tillatelse til å gjøre byggetekniske endringer og endringer i elektriske anlegg i nye Hamang transformatorstasjon. NVE gir samtidig Statnett tillatelse til endret innføringsløsning for 300 kV forbindelsen Hamang–Bærum i ny transformatorstasjon. Anlegget ligger i Bærum kommune i Viken fylke.

Hva gir NVE konsesjon til?

NVE gir Statnett og Elvia tillatelse til en rekke endringer i det elektriske anlegget i nye Hamang transformatorstasjon, deriblant endring av transformatorkonfigurasjon, endringer i koblingsanlegg og ekstra kompenseringsanlegg både i transmisjonsnett og regionalnett. NVE gir videre Statnett tillatelse til byggetekniske endringer som følge av endringene i det elektriske anlegget. NVE gir også tillatelse til å bygge et nytt lager- og garasjebygg som innlemmes i nytt stasjonsbygg, samt en ny permanent avkjøringsvei mellom Ringeriksveien og Hamang terrasse.

NVE gir samtidig Statnett tillatelse til å endre innføringsløsning for dagens 300 kV forbindelse Hamang–Bærum. I stedet for at forbindelsen føres inn i ny stasjon som luftledning, gir NVE tillatelse til at forbindelsen føres inn i stasjonen som jordkabel. Tillatelsen inkluderer rett til å bygge og drive en ca. 450 lang 300(420) kV jordkabel bestående av to kabelsett mellom ny transformatorstasjon og et nytt muffehus etter alternativ 1a, som er lokalisert nord-øst for dagens Hamang transformatorstasjon.

Hvorfor gir NVE konsesjon til endringene?

Etter NVEs vurdering tilrettelegger endringene i det elektriske anlegget for fremtidig spenningsoppgradering i regionalnettet, samtidig som det gir bedre driftsforhold og forsyningssikkerhet, ryddigere eiergrensesnitt og redusert behov for innkjøp av ekstra beredskapstransformator.

NVE vurderer at endret innføringsløsning i nye Hamang transformatorstasjon fra luftledning til jordkabel over dagens stasjonstomt gir en vesentlig reduksjon av det båndlagte arealet på tomten. Dagens stasjonstomt er planlagt frigjort til boligformål når dagens transformatorstasjon er revet. NVE legger videre til grunn at endret innføringsløsning fra luftledning til kabel gir større fleksibilitet med hensyn til fremtidig tilknytning mot Bærum. Luftledning inn til ny stasjon gjør at det blir mer kostbart og teknisk utfordrende å bygge om til kabelinnføring på et eventuelt senere tidspunkt.

Hvordan redusere de negative virkningene av anleggene?

Etter NVEs vurdering vil negative virkninger av det nye muffehuset i driftsfasen hovedsakelig være visuelle virkninger for de nærmeste naboene til anlegget. Byggeperioden vil medføre noen negative virkninger for omgivelsene som etter NVEs vurdering kan reduseres gjennom de vilkårene NVE stiller til en miljø-, transport- og anleggsplan som skal godkjennes av NVE før anleggsstart. Planen skal blant annet beskrive en plan for rydding av vegetasjon, tiltak for å hindre spredning av fremmede arter, tiltak for å hensynta Hamang klekkeri i anleggsperioden, og hvordan anleggstrafikk koordineres med ansvarlige veimyndigheter.

Samtykke til ekspropriasjon

NVE gir samtidig Statnett ekspropriasjonstillatelse til erverv av grunn og rettigheter til bygging og drift av nye Hamang transformatorstasjon med ny adkomstvei og endret innføringsløsning. Det forventes at Statnett forsøker å inngå minnelige avtaler med berørte grunneiere og rettighetshavere.

Innhold

Sammendrag	1
Innhold	2
1 Søknaden	4
1.1 Bakgrunn	4
1.2 Endringssøknad av 25.09.2019	5
1.2.1 Grensesnitt mellom Statnett og Elvia	5
1.2.2 Endringer i elkraftteknisk anlegg	5
1.2.3 Byggetekniske endringer i nye Hamang transformatorstasjon	6
1.2.4 Ny permanent avkjøringsvei fra Ringeriksveien	7
1.2.5 Endret innføringsløsning, ny 300(420) kV jordkabel og nytt muffehus	8
1.2.6 Investeringskostnader	10
1.2.7 Begrunnelse for endret innføringsløsning	10
1.2.8 Søknad om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse	10
1.3 Tilleggssøknad av 11.03.2020	10
1.3.1 Mulighet for midlertidig og forenklet muffeanlegg	11
2 NVEs behandling av søknadene	12
2.1 Høring av endringssøknad og tilleggssøknad	12
2.1.1 Høring av endringssøknad 25.09.2019	12
2.1.2 Høring av tilleggssøknad av 11.03.2020	12
2.2 Innkomne merknader	13
2.2.1 Endringssøknad av 25.09.2019	13
2.2.2 Tilleggssøknad av 11.03.2020	14
2.3 Innsigelse	15
2.3.1 Innsigelsesmøte	15
2.3.2 Befaring	16
3 NVEs vurdering av søknader etter energiloven	16
3.1 Vurdering av muffehusalternativer som ikke er omsøkt	17
3.2 Vurdering av tekniske og økonomiske forhold	18
3.2.1 Vurdering av ny transformatorløsning	18
3.2.2 300(420) kV kabel ut av ny transformatorstasjon og ekstra bryterfelt	19
3.2.3 Kompenseringsanlegg	20
3.2.4 Vurdering av kostnadsøkninger	20
3.3 Vurdering av virkninger for naboer	21
3.3.1 Driftsstøy fra nytt muffehus	21
3.3.2 Visuelle virkninger	21
3.4 Vurdering av virkninger for annen infrastruktur og tekniske anlegg	22
3.4.1 Ny permanent adkomstvei fra Ringeriksveien	22
3.4.2 Vann- og avløpsledninger	23
3.4.3 Kabelføring under Ringeriksveien	23
3.5 Vurdering av elektromagnetiske felt	23
3.6 Vurdering av virkninger for arealbruk	26
3.6.1 Frigjøring av dagens stasjonstomt til boligformål	26
3.6.2 Regulert friområde og erstatningsareal	26
3.7 Vurderinger av virkninger for kulturminner	26
3.8 Vurdering av virkninger for naturmangfold	28
3.8.1 Virkninger for naturtyper og biologisk mangfold	28
3.8.2 Fremmede arter og forurensende masser	28
3.9 Vurdering av anleggsarbeider	29
3.9.1 Anleggsarbeid i forbindelse med bygging av nytt muffehus	29
3.9.2 Anleggsarbeid og lokaltrafikk i forbindelse med bygging av ny transformatorstasjon	30
3.10 Oppsummering av vurderinger av ny innføringsløsning og muffehusets plassering	31

3.10.1	Behovet for muffehuset og endret innføringsløsning	31
3.10.2	Permanent vs. midlertidig muffeanlegg	31
3.10.3	Plassering av muffehuset	32
3.11	Miljø-, transport- og anleggsplan	33
3.12	NVEs vurdering av innsigelse	34
4	NVEs avveieringer, konklusjon og vedtak om søknad etter energiloven	34
4.1	Oppsummering av NVEs vurderinger	34
4.1.1	Endringer i nye Hamang transformatorstasjon	34
4.1.2	Endret innføringsløsning og nytt muffehus	35
4.2	NVEs vedtak	36
4.2.1	Anlegg tilhørende Statnett SF	36
4.2.2	Anlegg tilhørende Elvia AS	37
4.2.3	Bortfall av konsesjon	37
4.2.4	Vilkår om riving av eksisterende anlegg	37
4.2.5	Vilkår om midlertidig muffehus	38
5	NVEs vurdering av søknader om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse	38
5.1	Hjemmel	38
5.2	Omfang av ekspropriasjon	38
5.3	Interesseavveining	39
5.3.1	Vurderinger av virkninger av konsesjonsgitt kabeltrasé og nytt muffehus	39
5.3.2	Vurdering av alternative løsninger	39
5.3.3	Vurdering av om inngrepet uten tvil er til mer gagn enn til skade	39
5.4	NVEs samtykke til ekspropriasjon	40
5.5	Forhåndstiltredelse	40
6	Vedlegg A - Oversikt over lovverk og behandlingsprosess	41
7	Vedlegg B – Sammenfatning av høringsuttalelser	43
7.1.1	Endringssøknad av 25.09.2019	43
7.1.2	Tilleggssøknad av 11.03.2020	43
7.2	Innkommne merknader til endringssøknad av 25.09.2019	43
7.2.1	Statnetts kommentarer til høringsuttalelsene	49
7.3	Innkommne merknader til tilleggssøknad av 11.03.2020	51
7.3.1	Statnetts kommentarer til høringsuttalelser til tilleggssøknaden	54

Vedlegg A: Oversikt over lovverk

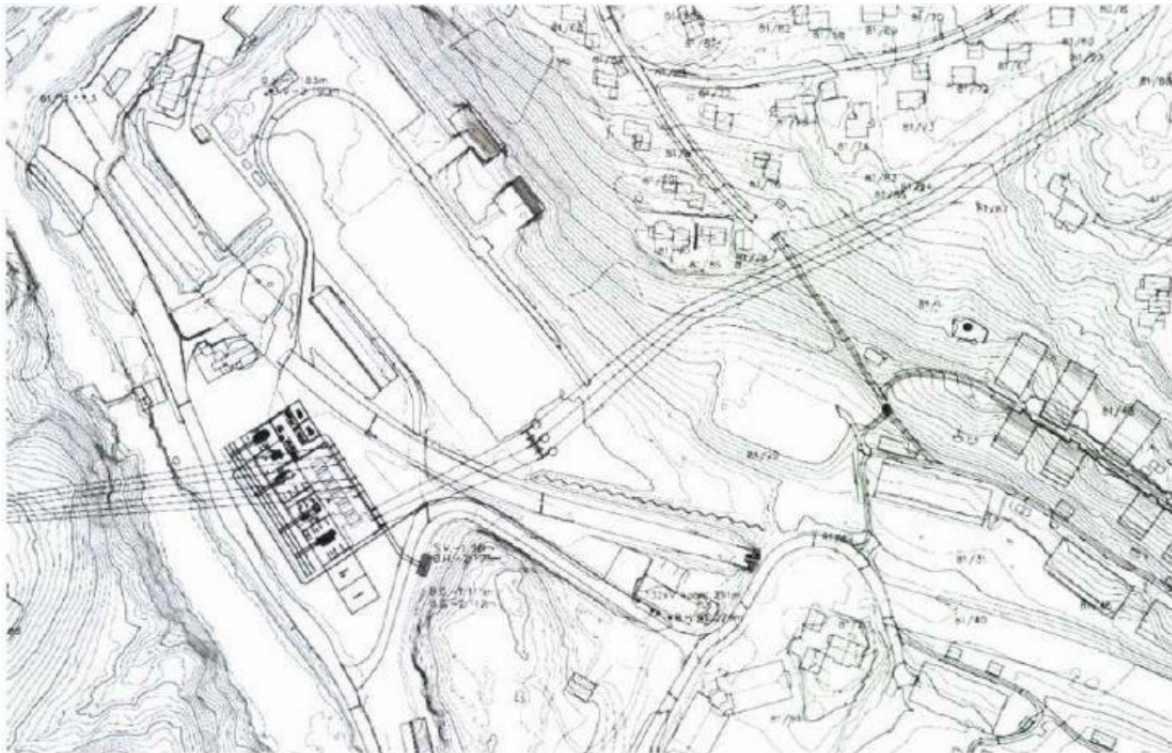
Vedlegg B: Innkommne merknader til endringssøknad og tilleggssøknad

1 Søknaden

Statnett SF søkte den 25.09.2019 om endring av gjeldende konsesjon, NVE ref. 201006400-50, av 07.10.2014 for nye Hamang transformatorstasjon i Bærum kommune i Viken fylke.

1.1 Bakgrunn

Statnett fikk den 07.10.2014 konsesjon for å bygge og drive nye Hamang transformatorstasjon i Bærum kommune (NVE ref. 201006400-50). Olje- og energidepartementet (OED) fattet det endelige konsesjonsvedtaket den 09.09.2014 etter sin behandling av klager på NVEs opprinnelige konsesjonsvedtak av 08.12.2012. OED tok klagen fra Bærum kommune til følge, og Statnett fikk konsesjon til bygge den nye stasjonen på et nytt areal mellom Franzefossveien og Ringeriksveien, vist i kart 1.

Kart 1: Konsesjonsgitt løsning for nye Hamang transformatorstasjon.

Konsesjonen innebærer at den nye stasjonen skal bygges med innendørs, gassisolert koblingsanlegg for å redusere arealbehovet og visuelle virkninger. OED la til grunn at eksisterende Hamang transformatorstasjon rives etter at den nye stasjonen er idriftsatt og at dagens stasjonsareal frigjøres til boligformål.

Gjeldende konsesjon omfatter følgende elektrisk anlegg:

- Én transformator med ytelse 300 MVA og omsetning 300(420)/132 kV
- Én transformator med ytelse 200 MVA og omsetning 300(420)/47 kV
- Én transformator med ytelse 200 MVA og omsetning 132/47 kV
- 6 stk. bryterfelt med nominell spenning 420 kV i innendørs SF6-gassisolert koblingsanlegg. Dette vil driftes inntil videre med nominell spenning 300 kV

- 3 stk. bryterfelt med nominell spenning 132 kV i innendørs SF6-gassisolert koblingsanlegg
- 11 stk. bryterfelt med nominell spenning 47 kV i innendørs koblingsanlegg
- Nødvendig justering av 300 kV kraftledninger Hamang-Bærum, Hamang –Sylling I og Hamang-Sylling II inn mot det nye SF6-anlegget
- Nødvendige høyspenningsanlegg

Hamang transformatorstasjon er plassert mellom transformatorstasjonene Sylling og Bærum, og sørger for strømforsyning til store deler av Asker og Sandvika.

1.2 Endringssøknad av 25.09.2019

I endringssøknaden av 25.09.2019 søker Statnett i medhold av energiloven om konsesjon for flere endringer i gjeldende konsesjon av 07.10.2014. Deler av endringene søker Statnett på vegne av Elvia AS. De omsøkte endringene beskrives tematisk under.

1.2.1 Grensesnitt mellom Statnett og Elvia

I gjeldende konsesjon har Statnett tillatelse til å bygge og drive anlegg på både 300(420) kV, 132 kV og 47 kV spenningsnivå. Som følge av endringer i energiloven med nye krav til eiermessig skille mellom regionalnettanlegg og transmisjonsnettanlegg som trådte i kraft i 2018, søker Statnett om å endre eiergrensesnittet for deler av det elkrafttekniske og byggetekniske anlegget i nye Hamang transformatorstasjon.

I søknaden skriver Statnett at Elvia nå skal være majoritetseier i 132 kV koblingsanlegg og videre eie og drive hele 47 kV-anlegget, 132/47 kV transformatorer, samt stasjonstomt og bygningsmasse for egne anlegg. Elvias andel av bygningsmasse og stasjonstomt vil utgjøre ca. 35 %.

Statnett søker om å eie og drive samtlige 300(420) kV anleggene i tillegg til tre bryterfelt i 132 kV-anlegget. To av bryterfeltene tilknytter 300(420) kV transformatorer til ny 132 kV samleskinne, og ett av feltene tilknyttet 132 kV samleskinne er et reservefelt for 300 kV-ledningen Hamang–Sylling 1 som eies av Statnett.

1.2.2 Endringer i elkraftteknisk anlegg

I nye Hamang transformatorstasjon søker Statnett om å bygge og drive to transformatorer med ytelse 300 MVA og omsetning 300(420)/132 kV. Den ene av disse erstatter transformator med ytelse 200 MVA og omsetning 300(420)/47 kV i gjeldende konsesjon. På vegne av Elvia AS søker Statnett om to transformatorer med ytelse 200 MVA og omsetning 132/47 kV. Dette er én ekstra transformator mellom 132 kV og 47 kV spenning sammenlignet med konsesjonsgitt løsning.

For å ivareta stabiliteten i nettet søker Statnett om å gjøre endringer kompenseringsanlegg:

- Ett nytt 300 kV kondensatorbatteri i nye Hamang transformatorstasjon. Ved behov skal batteriet oppgraderes til 420 kV ved spenningsoppgradering av transmisjonsnettet.
- Seriereaktoren som i dag står i Hamang stasjon plasseres i Sylling transformatorstasjon og kobles til 300 kV forbindelsen Sylling 1 og 2 mot Hamang
- Petersen-spoler både i regionalnettet (Elvia AS) og transmisjonsnettet (Statnett)

Statnett søker videre om å installere ett ekstra bryterfelt med nominell spenning 420 kV sammenlignet med gjeldende konsesjon. Totalt antall bryterfelt i 420 kV gassisolert koblingsanlegg endres dermed fra seks til sju. Statnett ønsker i tillegg å sette av plass for ytterligere ett 420 kV bryterfelt for mulig fremtidig utvidelse av stasjonen.

Elvia skal på sikt spenningsoppgradere sitt regionalnett fra 47 kV til 132 kV. Ved innføring av 47 kV forbindelser i den nye transformatorstasjonen planlegger Elvia å isolere 47 kV-forbindelsene for 132 kV. På vegne av Elvia søker Statnett om å endre konsesjonsgitt innendørs gassisolert koblingsanlegg (GIS-anlegg). I gjeldende konsesjon har Statnett tillatelse til å eie og drive ett 132 kV GIS-anlegg med 3 stk. bryterfelt og ett 47 kV koblingsanlegg med 11 stk. bryterfelt. Dette ønskes endret til følgende utforming:

- Ett 132 kV GIS-anlegg (SF₆) med 7 stk. bryterfelt (Statnett skal eie 3 stk. bryterfelt og Elvia skal eie 4 stk. bryterfelt)
- Ett 132 kV GIS-anlegg (SF₆) med 9 stk. bryterfelt (eies og drives av Elvia). Koblingsanlegget skal driftes på 47 kV frem til underliggende regionalnett oppgraderes til 132 kV.

1.2.3 Byggetekniske endringer i nye Hamang transformatorstasjon

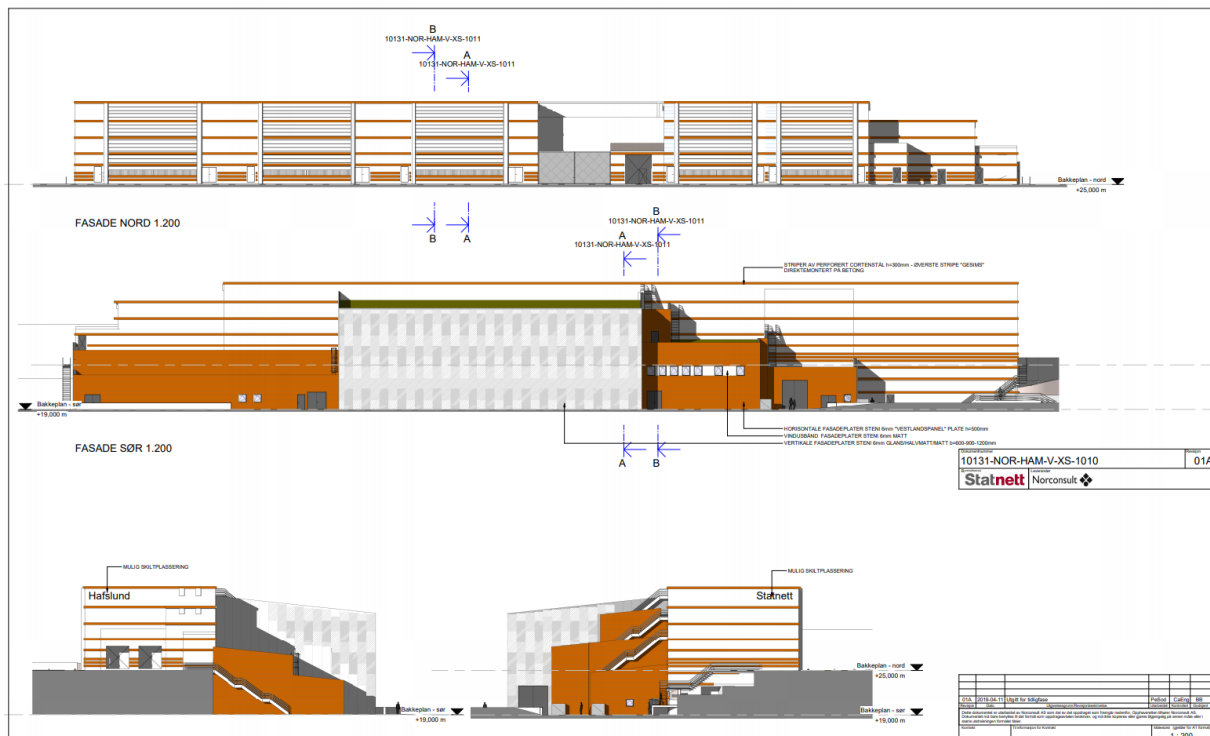
Endringsøknaden innebærer én ekstra transformator og flere kompenseringer sammenlignet med gjeldende konsesjon. Dette gjør det nødvendig med følgende byggetekniske endringer:

- Ny transformatorsjakt for ny 132/47 kV-transformator
- Ny sjakt for kompenseringer (kondensatorbatteri) 420 kV
- Nye sjakter for Petersen-spoler til Statnett og Elvia

Statnett søker videre om å etablere et nytt garasje- og lagerbygg med en grunnflate på ca. 120 m² som innlemmes i det nye stasjonsbygget.

I søknaden har Statnett lagt ved oppdaterte plantegninger med fasadeutforming som vises i figur 1. Grunnflate på ny stasjonsbygning blir totalt ca. 3 500 m². Stasjonen skal bygges over to kotenivå, hvorav øverste etasje har 11 meter høye sjaktvegger referert til kote 25 moh. Sjaktstativ for inntrekk av luftledninger fra Sylling blir ca. 17 meter høye, noe som gir en høyde ca. 28 meter referert til kote 25 moh. Ringeriksveien ligger for øvrig på kote 33 moh.

Som følge av oppdatert planunderlag og byggetekniske endringer er det behov for utvide stasjonstomten med ca. 500 m² sammenlignet med konsesjonsgitt løsning. Den nye stasjonstomta (inngjerdet areal) blir på ca. 9 300 m². Ny stasjonstomt fremgår av kart 2 under. Dette beskrives nærmere i kapittel 1.2.8.

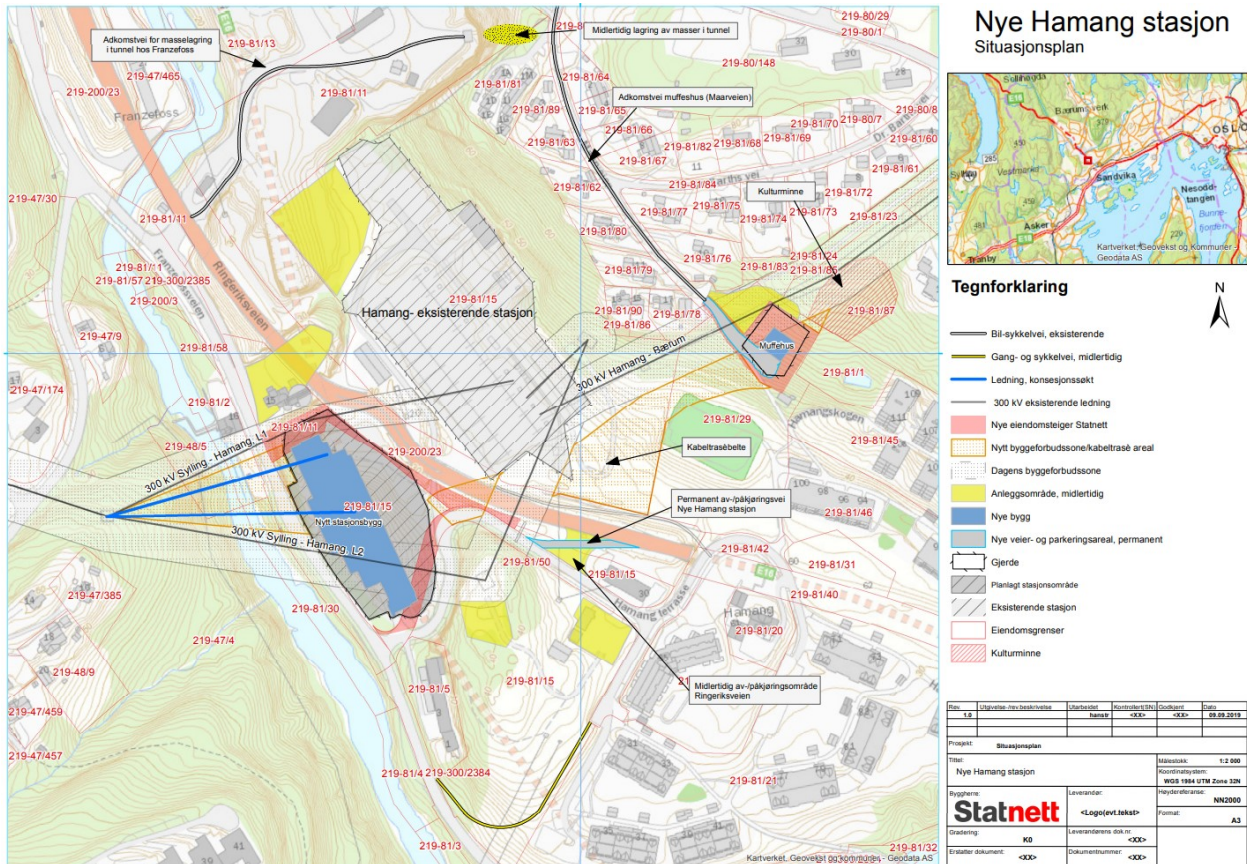
Figur 1: Fasadetegninger av nye Hamang transformatorstasjon.

Bilde 1: Visualisering av nye Hamang transformatorstasjon, utsikt fra Ringeriksveien i sørlig retning.

1.2.4 Ny permanent avkjøringsvei fra Ringeriksveien

Statnett har videre behov for å etablere en ca. 80 meter lang avkjøringsvei til ny transformatorstasjon som primært skal benyttes for transformatortransport. Statnett søker om å etablere avkjøringsveien mellom veien Hamang terrasse og Ringeriksveien. Statnett søker videre om å etablere en midlertidig av- og påkjøring mellom Hamang terrasse og Ringeriksveien slik at øvrig trafikk kan ledes utenom anleggsområdet. For å ivareta myke trafikanter i anleggsperioden, søker Statnett om å opprette en sykkel- og gangsti på sørsiden av Bjørnegård transformatorstasjon. Samtlige tiltak vises i situasjonsplanen i kart 2 under.

Kart 2: Oppdatert situasjonsplan av 25.09.2019 for nye Hamang transformatorstasjon.

1.2.5 Endret innføringsløsning, ny 300(420) kV jordkabel og nytt muffehus

Gjeldende konsesjon for nye Hamang stasjon forutsetter at 300 kV-ledningen Hamang–Bærum innføres som luftledning i ny stasjon. Statnett søker om å endre innføringsløsningen for denne ledningen fra luftledning til jordkabel. Statnett søker om å legge første del av strekket ut fra Hamang transformatorstasjon som 300(420) kV jordkabel frem til et nytt muffeanlegg for overgang mellom kabel og dagens 300 kV luftledning Hamang–Bærum. Statnett søker samtidig om å rive dagens 300 kV luftledning på den aktuelle strekningen i forbindelse med bygging av kabelanlegget.

Kabeltrasé

Den omsøkte jordkabeltraseen, vist i kart 2, er ca. 450 meter lang og går i nordøstlig retning fra ny transformatorstasjon frem til omsøkt muffehus ved Maarveien. De første ca. 150 meter av kabeltraseen fra ny stasjon bygges som en gangbar luftet kulvert, med innvendig mål på minimum 2,5 x 2,5 meter, parallelt med veien Hamang terrasse. Deretter legges kabelen under Ringeriksveien og videre i rørkanal over en strekning på ca. 300 meter frem til nytt muffeanlegg¹. Statnett planlegger å anlegge grøntområde over kabeltraseen, men det kan ikke vokse større trær over rørkanalene siden disse må være tilgjengelig for reparasjon. Det vil være et byggeforbudsbelte på ca. 11 meter rundt kabeltraseen. Resterende byggeforbudsbelte for 300 kV-luftledningen frigjøres.

Statnett søker om to kabelsett, hvert med tverrsnitt 3 x 2500 mm² Cu, i en kabelgrøft med en bredde på ca. 5,3 meter. Kabelgrøfta skal graves med gravemaskin og det må derfor være en kjørbær trasé

¹ Under Ringeriksveien er kablene planlagt lagt i OPI-kanaler (kabelkanal i betong).

langs med grøfta. Arealbehovet i anleggsfasen blir derfor større enn selve grøfte, anslagsvis 8–15 meter rundt traseen. Kabelkulvert på sørsiden av Ringeriksveien antas å kreve en grøft med en bredde på 11–12 meter.

Muffeanlegg

Nytt muffehus er planlagt plassert ved dagens ledningstrasé, ca. 270 meter nordøst for dagens transformatorstasjon på oversiden av en gang- og sykkelsti mellom Maarveien og Hamangskogen. Muffehuset vil beslaglegge et areal på ca. 37 x 37 meter (1369 m²) som inngjerdes. Medtatt ryddebelte beslaglegges 43 x 43 meter (1849 m²). Terrenget er her relativt bratt og Statnett vurderer at det ikke er hensiktsmessig å fylle ut i forkant av tiltaksområdet da det vil medføre en dominerende fylling i terrenget. Statnett ønsker derfor å etablere muffehuset noe ned i terrenget som fører til uttak av masser. Tiltaket berører en del av et skogholt og det vil være nødvendig med noe hogst i ytterkant av skogen.

Statnett søker også om å bygge en ny ca. 70 meter lang adkomstvei fra Maarveien frem til planlagt plassering av muffeanlegget. Adkomstveien går i samme trasé som en gang- og sykkelsti som går der i dag. For å dempe visuelle virkninger kan muffehuset bygges med en mindre bearbejdet og mer organisk overflate. Visualisering av omsøkt muffehus vises i bilde 2.

Bilde 2: Visualisering av nytt muffehus sett fra dagens stasjonsområde mot nordøst.

Byggetiden estimeres til ca. 30 uker. Dersom det gis konsesjon til omsøkt løsning, planlegger Statnett å bygge muffehuset tidligst i 2023.

Ifølge Statnett vil muffeanlegget fjernes dersom det gis konsesjon til kabelalternativet ved fornyelse av 300 kV forbindelsen Hamang–Bærum.

1.2.6 Investeringskostnader

Statnett estimerer at totalkostnad for hele prosjektet vil beløpe seg til 860–1000 mill. kr. Statnetts andel av dette kommer på 760–850 mill. kr, mens Elvias andel beløper seg til anslagsvis 100–150 mill. kr. Dette inkluderer alle omsøkte endringer, samt riving av dagens transformatorstasjon.

Merkostnaden for endret innføringsløsning med kabel i stedet for luftledning er estimert til 40–50 mill. kr. Dette inkluderer alle kostnader med kabel og muffehus fratrukket kostnader for etablering av luftstrekk til ny stasjon (gjeldende konsesjon). Endret innføringsløsning vil øke utnyttelsesgraden og verdien av dagens stasjonstomt. Som grunneier av dagens stasjonstomt, ønsker Statnett selv å dekke ekstrakostnaden med endret innføringsløsning med inntektene fra salg av dagens stasjonstomt. Ekstrakostnaden skal dermed ikke kostnadsføres innenfor Statnetts inntektsramme og vil ikke få konsekvenser for transmisjonsnett-tariffen. Statnett vurderer at dette er å anse som ekstern finansiering i tråd med kabelpolicyen gitt i Meld. St. nr. 14 (2011–2012) «Nettmeldingen».

1.2.7 Begrunnelse for endret innføringsløsning

Statnett begrunner endringen med at OED i sitt endelige vedtak la til grunn at eksisterende Hamang transformatorstasjon skal rives og at dagens stasjonsareal skal frigjøres til boligformål. Det frigjorte arealet inngår boligutviklingsprosjektet Franzefossbyen. Dersom 300 kV luftledningen opprettholdes over dette området, vil dette legge store begrensninger på utnyttelsen av arealet. Rundt ledningen vil det være et byggeforbudsbelte på ca. 40 meter. I tillegg har Bærum kommune en retningslinje i kommunedelplanens arealplandel som sier at det som hovedregel ikke skal bygges nye boliger innenfor områder som eksponeres for magnetfelt som er høyere enn 0,4 μ T, noe som i praksis båndlegger et 135–140 meter bredt belte med dagens 300 kV ledning.

1.2.8 Søknad om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse

Statnett søker også om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse i medhold av oreigningslova § 2 nr. 19 for anskaffelse av nødvendige rettigheter for å bygge anleggene, herunder rettigheter for nødvendig ferdsel, transport og deponering av masser. Dette inkluderer nødvendig terrengkjøring til bygging og drift på alle eiendommer som fremgår av grunneierliste som er vedlagt søknaden, samt nødvendig rydding av skog som hindrer slik kjøring. Statnett søker også om nødvendige rettigheter for bruk av eksisterende veier og områder til bygging og drift av anleggene. Områdene fremgår av kart 2 over.

Som følge av oppdatert planunderlag og byggetekniske endringer er det behov for utvide stasjonstomten. Statnett søker derfor om erverve et areal på ca. 500 m² fra naboeiendommene for å ha tilstrekkelig plass til nytt stasjonsbygg. Ny stasjonstomt fremgår også av kart 2 over.

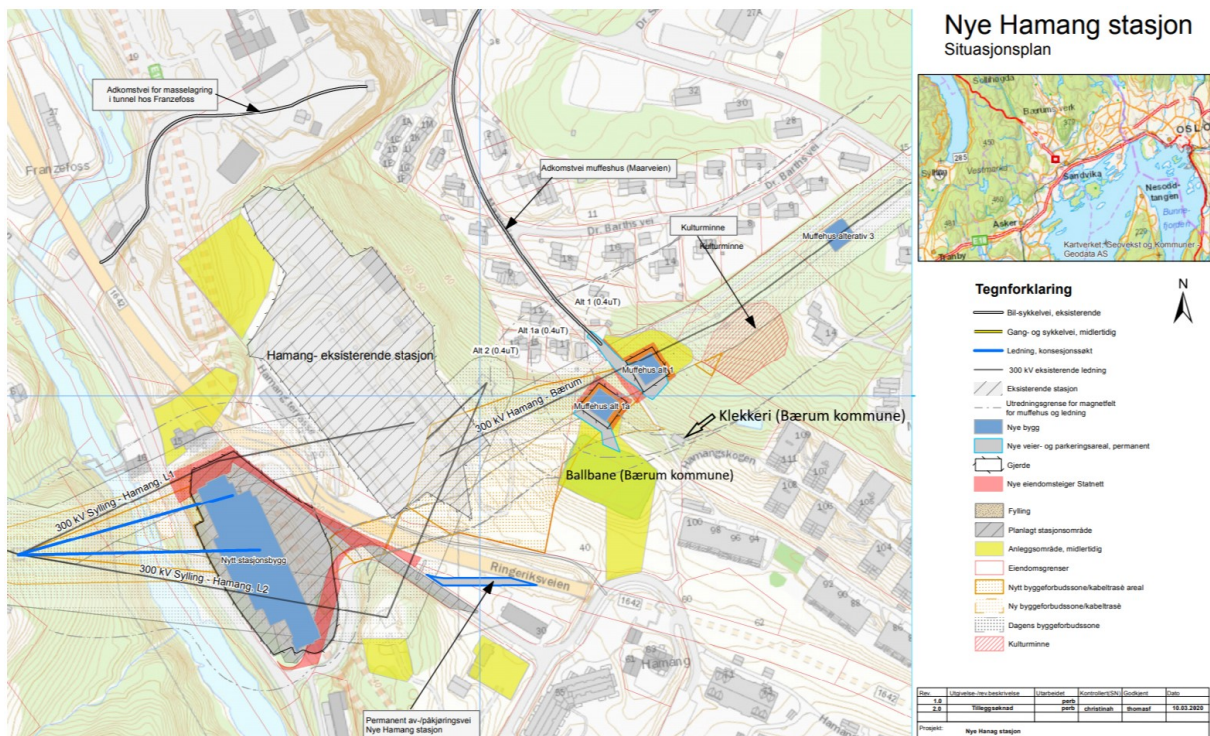
1.3 Tilleggssøknad av 11.03.2020

På bakgrunn av innkomne høringsuttalelser og NVEs innsigelsesmøte med Bærum kommune og Statnett (se kapittel 2 under), søkte Statnett den 11.03.2020 om endret plassering av muffehuset som ble omsøkt i endringssøknaden. I forbindelse med endret plassering av muffehus søker Statnett samtidig om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse i medhold av oreigningslova § 2 nr. 19 for anskaffelse av nødvendige rettigheter for å bygge anleggene, herunder rettigheter for nødvendig ferdsel, transport og deponering av masser.

Statnett trekker tidligere omsøkt plassering, og søker i stedet om to alternative plasseringer av muffehuset:

- *Alternativ 1:* Muffehuset flyttes ca. 20 meter nord slik at deler av det kommer inn under dagens 300 kV ledning Hamang–Bærum. Muffehuset vil dermed plasseres i eksisterende ledningstrasé. Alternativet forutsetter samme utførelse av anleggsarbeid som i tidligere omsøkt alternativ.
- *Alternativ 1a:* Muffehuset plasseres på nedsiden av gang- og sykkelstien mellom Maarveien og Hamang gård. Alternativet forutsetter at ballbanen (grusbane) ved Hamang gård kan benyttes som anleggsplass i anleggsperioden.

Statnett prioriterer ikke mellom alternativene. Alternativene fremgår av kart 3 under.

Kart 3: Nye omsøkte alternativer for plassering av muffehus i endringsøknad II.

Etter dialog med veimyndighetene har Statnett i tilleggssøknaden gått bort fra plan om en midlertidig avkjøringsvei mellom Ringeriksveien og Hamang terrasse til bruk i anleggsperioden.

1.3.1 Mulighet for midlertidig og forenklet muffeanlegg

I tilleggssøknaden skriver Statnett at de planlegger å detaljprosjekttere muffeanlegget første halvdel av 2022. Dersom det på dette tidspunktet er bestemt at det blir videre kabling av ny 300(420) kV forbindelse mot Bærum transformatorstasjon², kan Statnett vurdere å etablere et forenklet og

² Statnett søkte den 21.08.2019 om anleggskonsesjon for å fornye dagens 300 kV forbindelse Hamang–Bærum–Smestad. Søknaden er p.t. til konsesjonsbehandling hos NVE og det ble i perioden august 2019–januar 2020 gjennomført offentlig høring av søknaden. Statnett søker om to hovedalternativer på strekningen. Primært omsøkt alternativ er ny 300(420) kV luftledning og rive dagens ledning på strekningen. Sekundært omsøkt alternativ er å erstatte dagens luftledning med 300(420) kV jordkabel.

midlertidig muffeanlegg. En eventuell forenklet løsning må vurderes ut fra hvor lang tid det vil ta før forbindelsen Hamang–Bærum fornyes.

2 NVEs behandling av søknadene

NVE behandler konsesjonssøknaden etter energiloven og søknad om ekspropriasjonstillatelse etter ekspropriasjonsloven. Konsesjonssøknaden behandles også etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger, og NVE er ansvarlig myndighet for behandling av energianlegg etter denne forskriften. Tiltaket skal også avklares etter andre sektorlover som kulturminneloven og naturmangfoldloven, i tillegg til at anlegget må merkes i henhold til gjeldende retningslinjer i forskrift for merking av luftfartshindre. En nærmere omtale av lover og forskrifter finnes i vedlegg A.

2.1 Høring av endringsøknad og tilleggssøknad

2.1.1 Høring av endringsøknad 25.09.2019

Endringsøknaden og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse for endringer i nye Hamang transformatorstasjon, ny kabeltrasé og nytt muffehus ble sendt på høring den 09.10.2019. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 22.11.2019.

Den offentlige høringen ble kunngjort to ganger i Budstikka i uke 42 og 45, én gang i Aftenposten i uke 42, samt i Norsk lysingsblad. Hvilke instanser som fikk søknaden på høring framgår av vedlegg B.

I tillegg til dette, gjennomførte NVE den 19.02.2020 en befaringsreise av aktuelle områder for plassering av muffehus sammen med Statnett og Bærum kommune.

Utsatt høringsfrist

Bærum kommune ba om utsatt høringsfrist til 07.02.2020. Bærum kommune begrunnet behovet for utsatt høringsfrist med at de ønsket å behandle endringsøknaden i sammenheng med Statnetts søknad om ny 420 kV kraftledning Hamang–Bærum–Smestad. Den 08.11.2019 innvilget NVE utsatt høringsfrist til 20.12.2019 for Bærum kommune.

2.1.2 Høring av tilleggssøknad av 11.03.2020

Tilleggssøknaden for endret plassering av muffehus ble sendt på høring den 24.03.2020. Høringsfristen ble satt til 27.04.2020.

Den offentlige høringen ble kunngjort én gang i Budstikka og én gang i Aftenposten i uke 14, samt i Norsk lysingsblad. Hvilke instanser som fikk søknaden på høring framgår av vedlegg B.

Utsatt høringsfrist

Den 03.04.2020 søkte Bærum kommune om utsatt høringsfrist til 25.05.2020. Kommunen begrunnet behovet for utsatt høringsfrist med at det var nødvendig å behandle saken i formannskapsmøte den 20.05.2020. Den 07.04.2020 innvilget NVE utsatt høringsfrist som forespurt til 25.05.2020. Bærum kommune rakk likevel å behandle saken i formannskapsmøte den 29.04.2020 og oversendte sin endelige høringsuttalelse den 04.05.2020.

2.2 Innkomne merknader

2.2.1 Endringsøknad av 25.09.2019

NVE mottok totalt seks høringsuttalelser til endringsøknad I av 25.09.2019. Statnett kommenterte uttalelsene i brev av 13.01.2020 og uttalelsen fra Bærum kommune i brev av 06.02.2020.

Høringsuttalelsene og Statnetts kommentarer er sammenfattet i vedlegg B. Under følger en tematisk oppsummering av de innkomne merknadene til søknaden.

Forholdet til kulturminner

Akershus fylkeskommune³ skriver i sin uttalelse at det nye muffehuset er planlagt etabler i umiddelbar nærhet til registrert, automatisk fredet kulturminne (id-nr.109396) som er en boplass fra eldre steinalder. Fylkeskommunen mener det er sannsynlig at kulturminnet fortsetter videre innenfor tiltaksområdet for nytt muffehus. De stiller derfor krav om det må gjennomføres arkeologisk registrering i medhold av kulturminneloven § 9. Fylkeskommunen mener det av kulturminnehensyn er hensiktsmessig at det utredes et alternativ med luftledning over området som et alternativ til omsøkt løsning.

Behovet for muffehus

Bærum kommune understreker at kommunens primære standpunkt er at hele forbindelsen fra Hamang til Bærum transformatorstasjon bør bygges som jordkabel. Dersom det gis konsesjon til kabel på strekningen Hamang–Bærum, vil et permanent muffehus være unødvendig.

Beboere i Maarveien og Dr. Barths vei konstaterer at behovet for muffehus er begrunnet med ønsket om boligutvikling på Statnetts eiendom, og stiller spørsmål ved om det riktig at hensynet til eksisterende boligmiljø må vike for fremtidig boligutvikling. Etter deres mening er det fullt mulig å plassere muffehuset på egen grunn for å redusere konsekvensene for boligområdene. De viser til at dersom det velges kabel på ny 420 kV forbindelse Hamang–Bærum–Smestad, vil muffehuset bli overflødig og følgelig måtte rives.

Plassering av muffehus

Bærum kommune uttaler at den omsøkte plasseringen av muffehuset er på et regulert friområde eid av Bærum kommune. Kommunen mener konsekvenser av det nye muffehuset i liten grad er utredet og vurdert. Kommunen er overrasket over at et så stort tiltak foreslås på kommunens eiendom uten at dette er drøftet med kommunen som grunneier på forhånd. Dersom det gis konsesjon, mener kommunen at det må skaffes til veie et erstatningsareal i nærområdet for bortfall av regulert friareal som beslaglegges av muffeanlegget med sikringssone.

Bærum kommune mener muffehuset bør bygges på Statnetts egen eiendom som er et uavklart transformasjonsområde hvor det er enkelt å komme til. Kommunen er imidlertid villig til å drøfte innpassing av et enkelt midlertidig muffeanlegg på friområdet ved Hamang klekkeri. Kommunen mener at lokalisering av et eventuelt permanent muffehus må vurderes i prosessen for områderegulering for Franzefoss eller i forbindelse med konsesjonsbehandling av 420 kV forbindelsen Hamang–Bærum–Smestad.

³ Viken fylkeskommune fra 01.01.2020

Anleggsarbeid og nabovirkninger

Bærum kommune konstaterer at den kommunale veien Maarveien er smal og lite egnet for anleggstrafikk. Forlengelsen av veien som gang- og sykkelvei mot Hamangskogen er en viktig gangforbindelse. Om det gis konsesjon, mener kommunen at det må settes vilkår om at gang- og sykkelforbindelsen opprettholdes også i anleggsperioden. Maarveien må videre oppgraderes for tiltakshavers regning for å tåle anleggstrafikk.

Beboere i Maarveien og Dr. Barths vei konstaterer at muffehuset er planlagt plassert i bratt terreng som vil innebære utkjøring av mye overskuddsmasser. Området består av løsmasser på fjell og en må påberegne sprengningsarbeider for å kunne opparbeide arealet for muffehuset. Nærmeste kjørbare adkomstvei er Maarveien som er en smal boligvei uten fortau. Utkjøring av masser via denne veien vil skape svært usikker barnehage- og skolevei. De mener for øvrig at konsekvensene av omsøkte tiltak ikke er tilstrekkelig utredet og etterlyser en konsekvensutredning.

Lokaltrafikk

Sameiet Hamang Gård og sameiet Hamang terrasse 55 er bekymret for konsekvensene av forslaget om ny permanent avkjøringsvei fra Ringeriksveien rett nord for Hamang-tunellen. De viser til at det i kommunens plan for utbygging av Franzefoss-området er inntegnet en rundkjøring på samme sted. Den skal sikre fremtidig avkjøring til Franzefoss Sør og til Hamang terrasse. Dersom Statnett får tillatelse til å bygge ny adkomstvei, må Statnett i samråd med kommunen sørge for at den ikke hindrer etablering av ny rundkjøring.

Klekkeri

Bærum kommune mener det omsøkte muffehuset kommer altfor nær Hamang klekkeri, som er landets eldste klekkeri for laks og ørret. Dette har kulturhistorisk verdi og muffehuset vil forringe opplevelsen av kulturmiljøet. Kommunen mener heller ikke at anleggsarbeid vil være forenlig med samtidig drift av klekkeriet. Dersom det gis konsesjon, mener kommunen at det må stilles vilkår om at anleggsfasen konsentreres i perioden 10. juni–15. september når klekkeriet ikke er i drift. I klekkeriets driftsfase må klekkeriet være sikret vanntilførsel med frist og rent vann og adkomst med bil. Fiskeyngel er avhengig av skygge fra alle kanter. Kommunen krever derfor en avtale om medbestemmelse med hensyn til rydding av vegetasjon nærmere enn 50 meter fra klekkeriet.

2.2.2 Tilleggssøknad av 11.03.2020

NVE mottok sju høringsuttalelser til tilleggssøknaden av 11.03.2020. Statnett kommenterte uttalelsene i brev av 08.05.2020. Høringsuttalelsene og Statnetts kommentarer er sammenfattet i vedlegg B. Under følger en tematisk oppsummering av de innkomne merknadene til tilleggssøknaden.

Forholdet til kulturminner

Viken fylkeskommune påpeker at endringen i muffehusets plassering ikke vil påvirke behov eller omfang av den arkeologiske registreringen. Fylkeskommunen vurderer at alternativ 1a sannsynligvis vil være mest fordelaktig med hensyn til kjente kulturminner. Dette alternativet ligger lengst vekk fra den automatisk fredete steinalderboplassen (id-nr. 109396). De har imidlertid ikke grunnlag for å gi en endelig uttalelse før den arkeologiske registreringen er gjennomført, da de først etter registreringen vil ha kartlagt omfanget av automatisk fredete kulturminner innenfor tiltaksområdene.

Anleggsarbeid og nabovirkninger

Sameiet Hamang Gård og sameiet Hamang terrasse 55 skriver at alternativ 1a gjør at ballplassen ved Hamangskogen beslaglegges som anleggsplass i lang tid. Denne benyttes både av sameiets beboere og beboere i Hamangskogen. De ønsker derfor ikke alternativ 1a.

Beboere i Maarveien og Dr. Barths vei konstaterer at det heller ikke i tilleggssøknaden er gjort konsekvensanalyser eller vurdert avbøtende tiltak. De etterlyser vurderinger av konsekvenser av anleggstrafikk i Maarveien, omfanget av massetransport til og fra anleggsplassen, eventuell rehabilitering og bruk av tidligere bortkjørte masser dersom muffehuset skal fjernes, driftsstøy fra muffehuset, eventuell stenging av turveier ved anleggsområdet, samt negative virkninger av anleggs- og sprengningsarbeid for klekkeriet. De stiller seg uforstående til at Statnett må etablere et mulig midlertidig muffehus i bratt terreng nær eksisterende boliger og med dårlige adkomstforhold når Statnett selv eier store arealer som tilsynelatende egner seg til dette formålet.

Veianlegg

Viken fylkeskommune konstaterer at ny transformatorstasjon er plassert på motsatt side over ny E16-tunnel. De påpeker at dersom det skal graves eller gjøres andre tiltak mellom muffehus og ny transformatorstasjon må byggeplan godkjennes av Statens vegvesen i god tid før tiltakene skal gjennomføres. Fylkeskommunen minner om at tiltak over/under og innenfor byggegrensen til gamle E16 (Ringeriksveien) nå må godkjennes av Viken fylkeskommune som ny veimyndighet når veien har blitt omklassifisert til fylkesveg.

2.3 Innsigelse

Bærum kommune varslet i sin høringsuttalelse datert 18.12.2019 at de ville fremme innsigelse mot omsøkt muffehusplassering (alternativ 1) og ikke omsøkt muffehusplassering (alternativ 2) på deres eiendom dersom NVE ga konsesjon til omsøkt løsning.

Kommunen begrunner innsigelsen med manglende utredning og vurdering av konsekvensene av det nye muffehuset. De mener omsøkt plassering har for store negative virkninger for klekkeriet, turveier, steinalderboplass, vegetasjon og naturmangfold. Kommunen ser endringssøknaden i sammenheng med Statnetts konsesjonssøknad om ny 300(420) kV forbindelse Hamang–Bærum–Smestad. Kommunen understreker at de vil kreve jordkabel på hele strekningen Hamang–Smestad i forbindelse med offentlig høring av denne søknaden. Dersom det gis konsesjon til jordkabel, bortfaller behovet for permanent muffehus. Kommunen er bekymret for at muffehuset forskutterer behandlingen og løsningsvalg for ny 420 kV forbindelse mellom Hamang og Bærum, fordi en investering i permanent muffehus fører til at kostnadene blir høyere. Kommunen frykter at etablering av permanent muffehus vil brukes som argument for å gi konsesjon til luftledning på strekningen.

2.3.1 Innsigelsesmøte

NVE gjennomførte innsigelsesmøte med Bærum kommune og Statnett den 13.02.2020. Hensikten med innsigelsesmøtet var å diskutere mulige løsningsvalg og avklare problemstillinger som gjorde at innsigelsen kunne trekkes.

Nye alternativer for plassering av muffehus

På innsigelsesmøtet presenterte Statnett tre nye alternative plasseringer av muffehuset, alternativ 0, 1a og 3. Alternativ 1a er identisk med omsøkt alternativ i tilleggssøknad av 11.03.2020. De øvrige alternativene vurderer NVE nærmere i kapittel 3.1 under.

Valg av innføringsløsning og forholdet til prosjektet Hamang–Bærum–Smestad

I møtet understreket Statnett at innføringsløsningen vil påvirke tekniske løsningsvalg i nye Hamang transformatorstasjon. Statnett mener at kabel ut fra Hamang transformatorstasjon vil gi større fleksibilitet og tilrettelegge for bedre utnyttelse av hele dagens stasjonstomt, som skal frigjøres til boligformål i tråd med OEDs vedtak. Statnett påpekte at prosjektet er tidskritisk. I løpet av kort tid må det avklares om Hamang transformatorstasjon skal bygges tilrettelagt for kabel eller luftledning da dette har vesentlig betydning for detaljprosjekteringen av den nye stasjonen.

Med hensyn til videre behandling av 420 kV-forbindelsen Hamang–Bærum, mente Statnett at omsøkt løsning er mer fleksibel enn gjeldende konsesjonsgitte løsning med luftledning inn til ny stasjon, ettersom tilkobling av en eventuell fremtidig kabel er betydelig enklere i et muffehus enn i transformatorstasjonen. Dersom det bygges luftledning til stasjonen, må Statnett tilpasse utformingen av stasjonen for luftledning og ikke kabel. Hvis det senere gis konsesjon til kabel på strekningen Hamang–Bærum, vil det være mer teknisk utfordrende å bygge om innføringen til stasjonen mens stasjonen er i drift. Dette vil medføre en betydelig merkostnad som må dekkes av prosjektet Hamang–Bærum–Smestad.

Statnett påpekte også at dersom det skal kables mot Bærum transformatorstasjon, må man uansett ha et muffehus frem til kabelforbindelsen er klar, slik at investering i et muffehus ikke kan unngås og dermed ikke er bortkastet. Etablering av muffehus vil legge til rette for videre kabling mot Bærum transformatorstasjon til lavest mulig kostnad.

Midlertidig eller permanent muffehus

Statnett har vurdert midlertidig og permanent løsning for muffeanlegg. I og med at det kreves omfattende sikring av et muffeanlegg etter kraftberedskapsforskriften, kan også et midlertidig muffeanlegg bli relativt omfattende og kostbart. Løsningsvalg vil avhenge av antatt varighet for en midlertidig løsning. Endelig løsning, permanent eller midlertidig, må avklares i løpet av 2. kvartal 2022. På det tidspunktet kan løsningsvalg for ny 420 kV forbindelse Hamang–Bærum sannsynligvis være avklart.

På møtet understreket NVE at det ikke kan gis konsesjon til en kabelforbindelse som ikke har et klart definert endepunkt. Gitt at NVE gir konsesjon til innføring med kabel til ny stasjon, må NVE i konsesjonsvedtaket ta stilling til plassering av et midlertidig/permanent muffehus for overgang til dagens 300 kV luftledning. Alternativet er at NVE avslår søknaden om kabelinnføring, som betyr at Statnett skal bygge luftledning etter gjeldende konsesjonsgitte løsning.

2.3.2 Befaring

På bakgrunn av innsigelsesmøte og de nye alternativene som Statnett presenterte her, gjennomførte NVE den 19.02.2020 en felles befaring ved Hamang sammen med Bærum kommune og Statnett. Under befaringen ble det diskutert en justering av opprinnelig omsøkt alternativ 1. Justeringen innebar å flytte plasseringen av muffehuset inn under dagens 300 kV ledningstrasé for slik å få økt avstand til klekkeri og kulturminne, samt redusere inngrep i skogsområdet. Dette justerte alternativet omsøkte Statnett i tilleggssøknad av 11.03.2020.

3 NVEs vurdering av søknader etter energiloven

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper et omsøkt prosjekt har for samfunnet som helhet. NVE gir konsesjon til anlegg som anses som

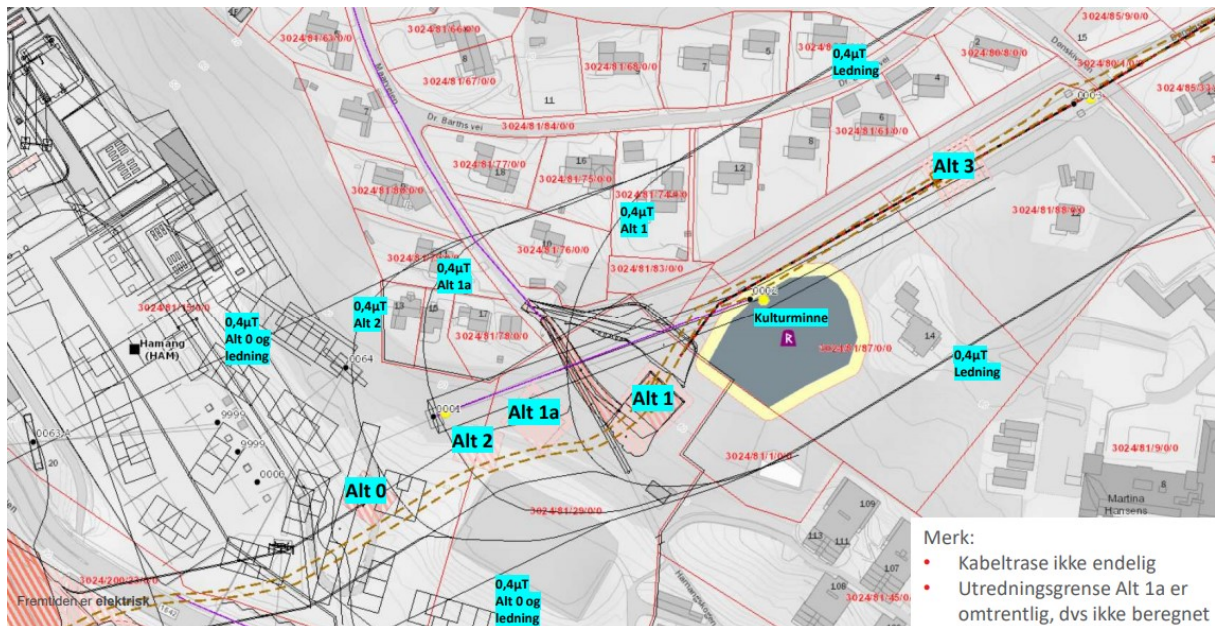
samfunnsmessig rasjonelle. Det vil si at de positive konsekvensene av tiltaket må være større enn de negative. Vurderingen av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er en faglig skjønnsvurdering.

Vi presiserer at vi her vurderer endringene som Statnett søker konsesjon til. For vurdering av nye Hamang transformatorstasjon viser vi til NVEs notat «Bakgrunn for vedtak» av 18.12.2012 (NVE ref. 201006400-34) og OEDs endelige konsesjonsvedtak i klagesak av 09.09.2014.⁴

I dette kapittelet vil NVE redegjøre for vår vurdering av de omsøkte endringene og innkomne merknader. Først gjøres en vurdering av muffehusalternativer som ikke er omsøkt. Dette etterfølges av vår vurdering av tekniske og økonomiske forhold. Videre er vurderer vi de omsøkte anleggenes virkninger for naboer, herunder visuelle virkninger, og for teknisk infrastruktur. I de neste kapitlene vurderer vi elektromagnetiske felt, virkninger for arealbruk, kulturminner og naturmangfold. Vi vurderer så konsekvensene av anleggsarbeider, som etterfølges av en oppsummering av våre vurderinger av ny innføringsløsning og plassering av nytt muffehus. Til slutt vurderer vi vilkår til oppdatert miljø-, transport- og anleggsplan. I kapittel 4 er det en oppsummering med NVEs avveininger, konklusjon og vedtak, mens vi i kapittel 5 vurderer søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse.

3.1 Vurdering av muffehusalternativer som ikke er omsøkt

Statnett har i forbindelse med endringssøknaden av 25.09.2019 og innsigelsesmøte med Bærum kommune den 13.02.2020 vurdert flere muffehusalternativer som ikke er omsøkt. Alternativene vises i kart 4 under. I det følgende vurderer NVE de muffehusalternativene som er vurdert, men ikke er omsøkt av Statnett.

Kart 4: Alternativer som ble drøftet på innsigelsesmøtet den 13.02.2020. Merk at alternativ 1 er alternativet omsøkt i endringssøknad av 25.09.2019 og ikke justert alternativ 1 i tilleggssøknad av 11.03.2020.

Alternativ 0

Alternativ 0, vist i kart 4, er plassert på Statnetts egen tomt like sørvest for dagens transformatorstasjon. Ulempen med alternativ 0 er at det beslaglegger deler av dagens stasjonstomt og

⁴ Ny anleggskonsesjon ble utstedt den 07.10.2014 i tråd med OEDs vedtak.

begrenser utviklingen av Franzefossbyen. Alternativet gir tilnærmet det samme magnetfeltet og båndlegging av areal som dagens luftledning. Alternativet legger så store begrensninger på utnyttelsen av dagens stasjonstomt at det vil redusere verdien til arealet i vesentlig grad. Det er dermed ikke ekstern betalingsvillighet for kabling og nytt muffehus. Statnett ønsker derfor ikke å omsøke dette alternativet. NVE er enig i at alternativ 0 innebærer tilnærmet de samme begrensningene for utnyttelse av dagens stasjonstomt til boligformål som konsesjonsgitt innføringsløsning.

Alternativ 2

I endringssøknaden av 25.09.2019 vurderer Statnett en alternativ plassering av muffehuset, alternativ 2 vist i kart 4, som de ikke omsøker da dette har en ugunstig plassering med hensyn til magnetfelt og planlagt boligregulering. NVE konstaterer at alternativ 2 gjør at magnetfeltet rundt muffehuset vil være over 0,4 μ T på et større område på dagens stasjonstomt. I henhold til Bærum kommunes retningslinjer i kommunedelplanens arealplandel skal det som hovedregel ikke bygges nye boliger i områder med et magnetfelt over 0,4 μ T. Selv om alternativ ikke begrenser utnyttelsen av dagens stasjonstomt i samme grad som alternativ 0, er NVE enig i Statnetts vurdering om å ikke omsøke dette alternativet.

Alternativ 3

I tilleggssøknaden av 11.03.2020 er det i kartunderlaget også inntegnet en alternativ plassering, kalt alternativ 3. Statnett har ikke omtalt alternativ 3 nærmere i tilleggssøknaden. Alternativ 3 ble imidlertid diskutert som et mulig alternativ i forbindelse med innsigelsesmøtet den 13.02.2020. Alternativ 3 er lokalisert lengre nord i ledningstraseen mellom mast 2 og 3 på 300 kV-ledningen Hamang–Bærum. Alternativet gir mindre virkninger for naboer i Maarveien og muliggjør et grønt belte mellom dagens stasjonstomt og gangsti. Ulempen med alternativet er at det gir negative virkninger for andre naboer, ligger på en tomt tilhørende Martina Hansens Hospital og vil kreve lengre utkoblingstider på 300 kV Hamang–Bærum da det er mindre avstand mellom ledning og bakkenivå her. Alternativet har en merkostnad på 10–20 mill. kr. Det er ikke ekstern betalingsvillighet til å dekke merkostnaden for kabling på strekningen mellom alternativ 1 og 3.

NVE konstaterer at alternativ 3 medfører en ca. 150 meter lengre kabeltrasé enn omsøkte alternativ, noe som medfører en betydelig ekstrakostnad på anslagsvis 10–20 mill.kr. Selv om alternativet gir mindre virkninger for naboer i Maarveien og Bærum kommunes klekkeri, mener NVE at ekstrakostnaden ikke veier opp for nyttevirkningene som oppnås ved dette alternativet. NVE er enig i Statnetts vurdering om å ikke omsøke dette alternativet.

3.2 Vurdering av tekniske og økonomiske forhold

3.2.1 Vurdering av ny transformatorløsning

Gjeldende konsesjon for nye Hamang transformatorstasjon forutsetter 300(420)/132 kV transformatoren (T1) kobles til 132 kV samleskinne, 300(420)/47 kV transformatoren (T2) kobles til 47 kV samleskinne, mens 132/47 kV transformatoren (T3) er koblet mellom 132 kV og 47 kV samleskinne. Dette innebærer en ringkobling av transformatorene. I ettertid ser Statnett at dette er en dårlig teknisk løsning av flere grunner. De har erfaring med at ringkobling kan føre til sirkulerende strømmer som gjør at en transformator i verste fall må kobles ut. Norconsult har i en rapport fra 2014 sett på utfordringene med ringkobling i Hamang. De mener at det er teknisk mulig med ringkobling i normal drift, men at dette vil føre til sirkulerende strømmer, som i sin tur gir høyere tap. I tillegg vil det være begrensede muligheter for å trinne transformatorene, som i sin tur kompliserer driften og kan gi betydelige spenningsprang ved feil i nettet.

Statnett og Elvia mener den nye omsøkte løsningen er mer fremtidsrettet ettersom mer av forbruket i regionalnettet etter hvert vil flyttes fra 47 kV til 132 kV. Dersom kun transformator T1 brukes, er det risiko for at det blir for liten transformeringsskapasitet ved høy forbruksvekst i 132 kV-nettet. Regionalnettet i Asker og Bærum er til dels sammenkoblet gjennom både Hamang og Bærum.

Etter NVEs vurdering er den omsøkte løsningen med 2x300 MVA transformatorer koblet mellom 300(420) kV og 132 kV samleskinne derfor bedre med hensyn til forsyningssikkerhet og fremtidig forbruksvekst. Løsningen med fire transformatorer vil ifølge Elvia føre til mindre behov for tiltak i 47 kV-nettet, gi økt fleksibilitet i forsyningen til Asker og gjør at investering i en ny transformator i Sylling transformatorstasjon kan utsettes. Endringen gir også et mer ryddig eiergrensesnitt mellom transmisjons- og regionalnett.

Løsningen innebærer én ekstra regionalnettstransformator sammenlignet med konsesjonsgitte tiltak. En 132/45 kV transformator koster ifølge Statnett ca. 18 mill. kr. En ekstra transformatorsjakt koster ca. 5 mill. kr og et 132 kV bryterfelt beløper seg til ca. 2 mill. kr. Denne endringen vil derfor isolert sett føre til en kostnadsøkning på omtrent 25 mill. kr. Statnett antyder at store deler av dette kan spares inn på redusert behov for beredskapstransformator. 300(420)/132 kV-transformatoren er en type transformator som Statnett har i beredskap og kan settes inn på flere stasjoner. 300(420)/45 kV-transformatorer er lite utbredt, og sannsynligvis må Statnett skaffe en egen beredskapstransformator til dette formålet, noe som vil medføre merkostnader.

NVE konstaterer at én ekstra transformator gir noe økte investeringskostnader. Samtidig mener NVE at endringen fra tre til fire transformatorer tilrettelegger for fremtidig spenningsoppgradering i regionalnettet, gir bedre driftsforhold og forsyningssikkerhet, ryddigere eiergrensesnitt, samt redusert behov for innkjøp av ekstra beredskapstransformator. Disse fordelene vil med stor sannsynlighet veie opp for de økte kostnadene.

3.2.2 300(420) kV kabel ut av ny transformatorstasjon og ekstra bryterfelt

300(420) kV anlegg

Statnett har konsesjon for en luftledning ut av stasjonen. Stasjonstomten for dagens transformatorstasjon skal frigjøres til boligformål i tråd med OEDs endelige konsesjonsvedtak av 09.09.2014. For å kunne utnytte arealene som frigjøres fullt ut, ønsker Statnett å bygge første del av 300 kV-forbindelsen mot Bærum som jordkabel. Merkostnaden ved kablingen vil ifølge Statnett være 40–50 mill. kr, men dette skal dekkes av Statnett internt gjennom inntekter fra salg dagens stasjonstomt til boligformål. Denne ekstrakostnaden vil altså ikke dekkes inn gjennom økt nettleie.

I konsesjonssøknaden for ny forbindelse Hamang–Bærum har luftledningsalternativet en kapasitet på 3500 MW, mens kabelalternativet har 2900 MW i kapasitet (totalt for to kabelsett). Uansett utfall av konsesjonssøknaden for ny forbindelse Hamang–Bærum, vil det altså være behov for minst 2900 MW i kapasitet og dermed to kabelsett. Statnett har opprinnelig konsesjon for seks 420 kV bryterfelt i nytt gassisolert koblingsanlegg. De søker nå om konsesjon til ett ekstra bryterfelt for avgangen mot Bærum for å tilrettelegge for to kabelsett.

Etter NVEs vurdering vil nødvendig kapasitet på den fremtidige ledningen mellom Hamang og Bærum legge føringer på kapasiteten til kabelanlegget. Det er heller ikke et alternativ å kun ha ett kabelsett da dette vil gi for liten kapasitet og gjøre strekningen mot Bærum sårbar for langvarige feil. NVE mener derfor at behovet for to kabelsett og ett ekstra 420 kV bryterfelt er godt begrunnet.

132 kV anlegg

Statnett skriver at SF₆ skal benyttes som isolasjonsgass i GIS-anlegget. SF₆ er en svært potent klimagass. I Meld. St. 41 (2016–2017) ble det varslet om at det vil bli vurdert virkemiddel og tiltak som reduserer utslipp av SF₆ fra høyspenningsanlegg i framtiden. Dette er gjentatt i forslag til statsbudsjett for 2020. NVE minner om at ett av tiltakene som vurderes er innføring av avgift for SF₆. NVE konstaterer at det er i ferd med å komme flere konkurransedyktige SF₆-frie teknologier for gassisolerte koblingsanlegg på markedet for 132 kV spenningsnivå. Det samme er ennå ikke tilfelle for 300 kV og 420 kV spenningsnivå. NVE mener det er viktig at Elvia tar høyde for dette før de avgjør endelige teknologivalg for 132 kV GIS-anlegg.

3.2.3 Kompenseringsanlegg

I opprinnelig konsesjonssøknad fra 2009 søkte ikke Statnett om eget felt for kompenseringsanlegg (kondensatorbatteri). Nye beregninger viser imidlertid viser at det likevel er behov for dette. I eksisterende Hamang stasjon er det et kondensatorbatteri som forsynes fra en tertiærvikling på 17 kV, men Statnett har dårlig erfaring med denne løsningen og har derfor gått bort fra den i nye stasjoner. Denne løsningen vil uansett ikke gi den kapasiteten som Statnett nå har beregnet at det er behov for i Hamang. Alternativet til å bygge kompenseringsanlegg i Hamang vil være å bygge dette i andre stasjoner, men Statnett mener det er mest hensiktsmessig å legge dette i Hamang. Kostnaden for kompenseringsanlegg, inkludert nødvendige bygningsmessige endringer, er estimert til ca. 25 mill.kr.

NVE legger til grunn at både Statnett og Elvia har behov for kompenseringsanlegg, og at det er rasjonelt å legge dette i nye Hamang transformatorstasjon.

3.2.4 Vurdering av kostnadsøkninger

Da Statnett søkte om konsesjon for Hamang transformatorstasjon i 2009, var den totale investeringskostnaden for endelig konsesjonsgitt løsning estimert til 534 mill. kr. Statnett skriver nå at kostnadsestimatet er på 860–1000 mill. kr. I et møte mellom Statnett og NVE den 22.01.2020 redegjorde Statnett for det nye kostnadsestimatet. NVE har også fått oversendt detaljerte kostnadsberegninger med sammenligning av gamle og nye kostnadsestimater.

NVE konstaterer at inflasjon og svakere kronekurs har ført til en økning i kostnadene på om lag 200 mill. kr. Elkraftanleggene har økt noe i omfang (ekstra transformator og utvidelse av høyspenningsanlegget), men likevel blitt rimeligere fordi elkraftkomponenter har blitt billigere siden 2009. Statnett søker om kabling ut av stasjonen og frem til et muffehus, noe som gir en merkostnad på ca. 50 mill. kr sammenlignet med luftledning ut av stasjonen. Mange av kostnadsøkningene kommer av poster som ikke var med i konsesjonssøknaden fra 2009, blant annet grunnarbeid, byggearbeid for høyspenningsanlegg, kompenseringsanlegg, uspesifiserte kostnader og byggelånsrenter. Dette alene utgjør nærmere 300 mill.kr i ekstrakostnad.

Nye Hamang transformatorstasjon vil bli en svært dyr stasjon i transmisjonsnettet, og kostnadsestimatet har økt mye siden konsesjonssøknaden i 2009. Samtidig ser vi at de fleste kostnadsøkningene har en god forklaring og vi kan ikke se at Statnett har tatt noen unødvendig dyre prosjekteringsvalg for Hamang.

Med tanke på den betydelige kostnadsøkningen i prosjektet fra 2009 til 2019 mener NVE det kunne vært aktuelt med en ny samfunnsøkonomisk vurdering. Men ettersom stasjonen allerede har fått endelig konsesjon for flere år siden og grunnarbeidet for stasjonen allerede er i gang, vil dette uansett ha liten hensikt. Etter NVEs vurdering understreker kostnadsøkningen behovet for at dagens

stasjonstomt tilrettelegges på en slik måte at en størst mulig andel av tomten utnyttes til boligformål som forutsatt i OED endelige vedtak.

3.3 Vurdering av virkninger for naboer

NVE vurderer her nabovirkninger i driftsfasen for de omsøkte tiltakene. NVE tar utgangspunkt i innkomne merknader i forbindelse med høring av søknadene. Elektromagnetiske felt vurderes særskilt i kapittel 3.5.

3.3.1 Driftsstøy fra nytt muffehus

Beboere i Maarveien og Dr. Barths vei etterlyser i sin uttalelse en vurdering av eventuell driftsstøy fra det nye muffehuset. Statnett påpeker i sin kommentar til uttalelsen at det ikke vil være noe driftsstøy fra muffeanlegget. Det er ingen bevegelige deler i anlegget. Det kan forekomme korona-støy (knitring) ved spesielle atmosfæriske forhold, men det vil ikke være mer enn det dagens 300 kV ledning gir.

NVE legger til grunn at nytt muffehus ikke medfører endring i driftsstøy fra 300 kV nettanlegget sammenlignet med dagens situasjon.

3.3.2 Visuelle virkninger

Nytt muffehus

Justert alternativ 1 og alternativ 1a for nytt muffehus vil begge ligge nærmere boligbebyggelse i Maarveien enn opprinnelig omsøkt muffehusalternativ. Ifølge Statnett vil alternativ 1a innebære etablering av et noe høyere innstrekkestativ i muffehuset sammenlignet med alternativ 1 siden avstanden til overliggende endemast blir noe lengre. For å dempe den visuelle virkningen av det nye muffehuset, har Statnett planlagt at fasaden skal kles med treverk, som illustrert i bilde 2 over.

Muffehusalternativ 1a er lokalisert ca. 20–30 meter fra nærmeste boligbebyggelse, mens alternativ 1 er plassert ca. 40 meter fra nærmeste boligbebyggelse. Etter NVEs vurdering vil alternativ 1a bli noe mer synlig fra de nærmeste boligene nederst i Maarveien enn alternativ 1. Det at innstrekkestativet blir noe høyere med dette alternativet, bidrar også til å økt synlighet. Dette veies imidlertid til dels opp av at muffehuset plasseres lengre ned i terrenget sammenlignet med alternativ 1. Samlet sett vurderer NVE at det er liten forskjell mellom de omsøkte alternativene med hensyn til visuelle virkninger for naboer. Siden muffehuset etableres nær et boligområde og nær en mye brukt gang- og sykkelvei, mener NVE det er hensiktsmessig at muffehuset kles med treverk som foreslått i søknaden. På denne måten dempes muffeanleggets industrielle preg og reduserer de visuelle virkningene noe.

Ny transformatorstasjon

I søknaden har Statnett lagt ved oppdaterte plantegninger med fasadeutforming som vises i figur 1 over. Statnett tar forbehold om at farge- og materialvalg ikke er endelig. Bærum kommune skriver i sin høringsuttalelse at fasadeuttrykket til ny transformatorstasjon ikke fremgår tydelig fra søknadsunderlaget. Kommunen ønsker at det brukes farger/materialer som er nedtonede og som demper byggets volum. Sett fra grøntområdet ved Sandvikselva er det viktig at bygget glir inn i bakgrunnen og ikke fremstår som et tydeligere fremmedelement enn strengt tatt nødvendig. Fasaden mot Ringeriksveien er vist med lange horisontale linjer som gir inntrykk av etasjehøyder. Kommunen anbefaler at dette suppleres med en ryddig og rolig variasjon vertikalt som bryter opp det langstrakte horisontale preget.

Nye Hamang transformatorstasjon skal bygges på en allerede opparbeidet stasjonstomt over den nye E16-tunellen. Stasjonsbygget lokaliseres mellom Ringeriksveien (gamle E16) og Franzefossveien/Bjørnegårdssvingen. Nærmeste nabobebyggelse er Bjørnegård transformatorstasjon som eies av Elvia. Det er lite boligbebyggelse i umiddelbar nærhet til stasjonsområdet. Stasjonsbygget vil ligge ca. 10 meter under høydekoten for Ringeriksveien.

NVE legger til grunn at nye Hamang transformatorstasjon innebærer en vesentlig visuell forbedring i Hamang-området sammenlignet med dagens situasjon siden denne erstatter dagens Hamang transformatorstasjon med utendørs koblingsanlegg. NVE har ingen merknader til foreslått fasadeutforming. NVE har imidlertid ingen innvendinger mot at Statnett under detaljprosjekteringen går i dialog med Bærum kommune for å gjøre mindre tilpasninger i fasadeutformingen. Dersom det skal gjøres vesentlige endringer i fasadeutformingen sammenlignet med det som er lagt til grunn i konsesjonen, må Statnett oversende oppdatert planunderlag til NVE for vurdering av om dette er konsesjonspliktig endringer.

3.4 Vurdering av virkninger for annen infrastruktur og tekniske anlegg

3.4.1 Ny permanent adkomstvei fra Ringeriksveien

Statnett søker om å bygge en ny permanent avkjøringsvei fra veien Hamang terrasse til Ringeriksveien (gamle E16) som i hovedsak er tiltenkt transformatortransport. Statnett skriver at de vil søke Bærum kommune og Statens vegvesen/Viken fylkeskommune om nødvendige tillatelser for å etablere avkjøringsveien.

I sin høringsuttalelse til begge søknader uttrykker sameiet Hamang Gård og sameiet Hamang terrasse 55 bekymring for planene om ny permanent avkjøringsvei. De viser til at det i kommunens plan for utbygging av Franzefoss-området er inntegnet en rundkjøring på samme sted. Den skal sikre fremtidig avkjøring til Franzefoss Sør og til Hamang terrasse. Det er vesentlig for sameiene at Statnetts forslag til avkjøringstrasé ikke blir til hinder for at det på tilnærmet samme sted bygges en rundkjøring for allmenn ferdsel.

I sin kommentar til høringsuttalelsen skriver Statnett at avkjøringen kun skal brukes for spesialtransport og vil normalt være avstengt i lengre perioder. Transport av nye transformatorer er planlagt i 2023 og vil deretter normalt brukes sjeldnere enn hvert tiende år. Statnett kan ikke se at det vil være noe problem å ivareta kravet om transformatortransportvei ved en fremtidig ombygging av Ringeriksveien med ny rundkjøring.

Statens vegvesen, Viken fylkeskommune og Bærum kommune har ingen vesentlige merknader til planene om den permanente avkjøringsveien. Statens vegvesen og Viken fylkeskommune understreker at tiltak over/under og innenfor byggegrensen til Ringeriksveien må godkjennes av fylkeskommunen som er ny veimyndighet når Ringeriksveien er omklassifisert til fylkesvei.

NVE konstaterer at adkomstveien i hovedsak er tiltenkt transformatortransport og veien vil være avstengt i lengre perioder. På bakgrunn av innkomne høringsuttalelser er det ingenting som tyder på at avkjøringsveien vil være i konflikt med fremtidige planer om ny rundkjøring i forbindelse med utbygging av Franzefossområdet. NVE legger til grunn at ingen av de ansvarlige veimyndighetene har vesentlige merknader til etablering av adkomstveien. NVE forutsetter at Statnett søker om nødvendige tillatelser fra rette veimyndigheter for bygging av veien.

3.4.2 Vann- og avløpsledninger

Bærum kommune konstaterer at muffehusalternativene kan være i konflikt med eksisterende vann- og avløpsledninger. Vann- og avløpsledninger må ha minimum 4 meters avstand til muffehuset. Kommunen understreker at det ved konflikt må utarbeides en detaljert plan for omlegging av vann- og avløpsledninger. Det må innhentes uttalelse fra Vann og avløp i Bærum kommune før tiltak igangsettes.

NVE legger til grunn at Statnett konsulterer kommunen angående behov for omlegging av eksisterende vann- og avløpsledninger i forbindelse med anleggsarbeidet. Ved konflikt skal det utarbeides en detaljert plan for omlegging av ledningene i samråd med kommunen.

3.4.3 Kabelføring under Ringeriksveien

Den omsøkte innføringsløsningen med jordkabel innebærer at kabelen må legges under Ringeriksveien (gamle E16). I sin høringsuttalelse til tilleggssøknaden konstaterer Statens vegvesen at ny transformatorstasjon er plassert over ny E16-tunnel. Dersom det skal graves eller gjøres andre tiltak mellom muffehusene og ny transformatorstasjon, må byggeplanen godkjennes av Statens vegvesen i god tid før tiltakene gjennomføres. De minner om at tiltak over eller under byggegrensen til gamle E16 nå må godkjennes av Viken fylkeskommune som ny veimyndighet siden veien er omklassifisert til fylkesvei. Viken fylkeskommune minner også i sin uttalelse om at tiltak over/under og innenfor byggegrensen til Ringeriksveien nå må godkjennes av Viken fylkeskommune som ny veimyndighet.

Statnett skriver i sin kommentar til uttalelsene at de er i dialog med Statens vegvesen og Viken fylkeskommune vedrørende arbeider nær eller innenfor byggegrensen til både ny og gammel E16 (Ringeriksveien). Statnett opplyser om at OPI-kanaler for kablene installeres under Ringeriksveien.

NVE legger til grunn at etablering av kabeltrasé under Ringeriksveien gjøres i samråd med rette veimyndighet og at det innhentes nødvendig tillatelse til tiltak som berører veianleggene.

3.5 Vurdering av elektromagnetiske felt

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) er ansvarlig myndighet for problemstillinger knyttet til elektromagnetiske felt og helse. NVE forholder seg til anbefalinger fra DSA og forvaltningspraksis fastsatt av Stortinget i St.prp. nr. 66 (2005-2006).

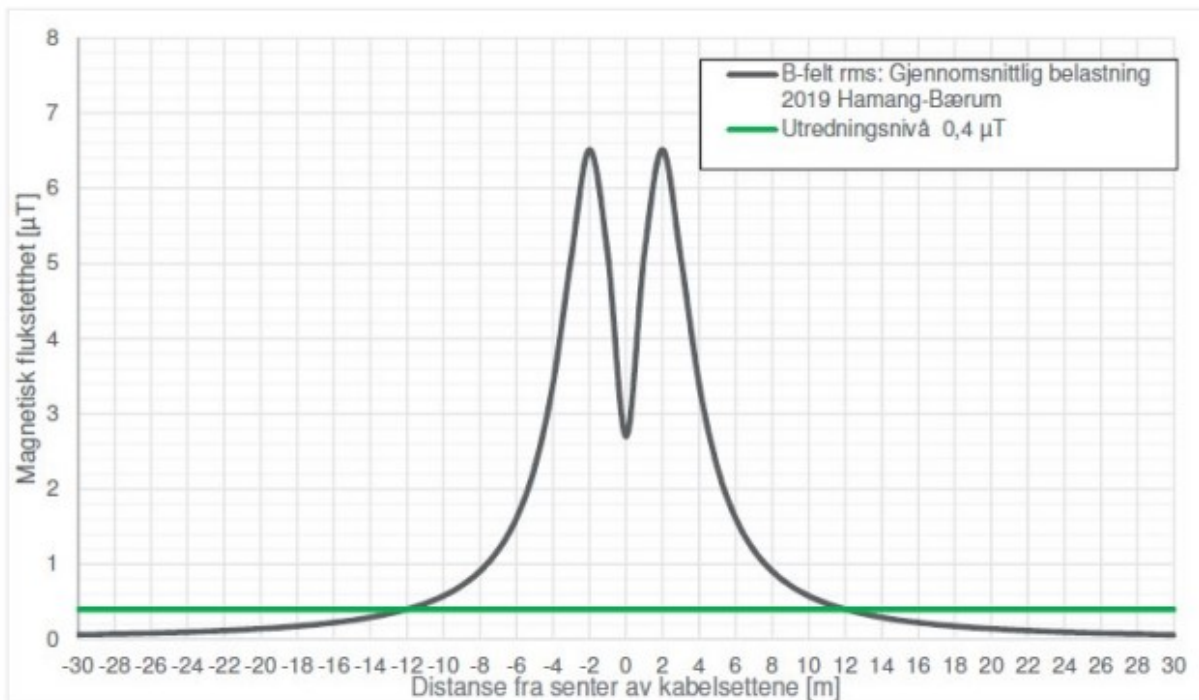
Ifølge DSA er det ikke dokumentert noen negative helseeffekter ved eksponering for magnetfelt så lenge feltverdien er lavere enn 200 μT . Ut fra et forsvarlighetsprinsipp skal imidlertid nettselskapet unngå å legge ledninger nær boliger, skoler og barnehager. Der det er planer om nye boliger, barnehager og skoler ved kraftledninger eller nye ledninger ved slike bygg stilles følgende utredningskrav:

- Omfanget av eksponeringen for bygninger som kan få magnetfelt over 0,4 μT i årsgjennomsnitt skal kartlegges.
- Tiltak og konsekvenser ved tiltak skal drøftes.
- Det skal henvises til oppdatert kunnskapsstatus og sentral forvaltningsstrategi.

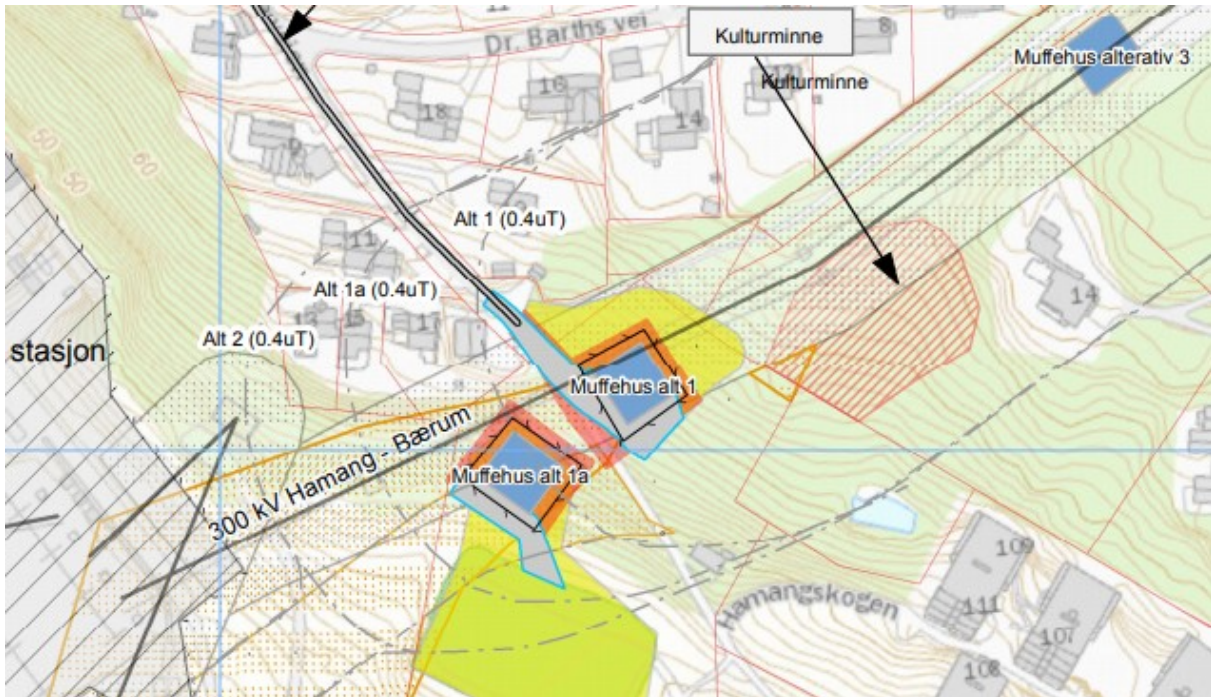
NVE kan pålegge nettselskapet å gjennomføre avbøtende tiltak som reduserer magnetfelteksponeringen forutsatt at kostnadene ved tiltakene er små og ikke medfører andre ulemper

av betydning. Aktuelle tiltak er i første rekke traséendringer og endret lineoppheg. Kostnadskrevende kabling og riving av hus anbefales normalt ikke som forebyggingstiltak.

Magnetfeltet rundt en ledning er avhengig av strømmen som går gjennom den. Statnett søker om å legge to kabelsett med 300(420) kV jordkabel mellom nye Hamang transformatorstasjon og nytt muffehus. Magnetfeltet rett over kabelen i grøft er noe høyere enn rett under en luftledning, men avtar raskere ut til siden. Statnett har beregnet magnetfeltnivå 1 meter over bakkenivå med utgangspunkt i gjennomsnittlig strøm i forbindelsen Hamang–Bærum over ett år. Dette er 580 A fordelt på to kabelsett. Statnett har forutsatt at kablene er forlagt i åpen trekantforlegning i rørkanal. Beregningen viser at det vil være et magnetfeltnivå på under $0,4 \mu\text{T}$ fra og med 12 meter ut til hver side målt fra senterlinje på kabeltraseen, som vist i figur 2.

Figur 2: Beregnet magnetfelt 1 meter over bakkenivå rundt ny 300(420) kV jordkabel med to kabelsett forlagt i rørkabell i åpen trekantforlegning.

Kart 5: Beregnet magnetfeltnivå på 0,4 µT rundt muffehusalternativene 1, 1a og 2.

Beregnete magnetfeltnivåer rundt muffehuset for de to omsøkte alternativene 1 og 1a, samt det vurderte men ikke omsøkte alternativ 2, vises i kart 3. Av kartet ser vi at alternativ 1 gjør at magnetfeltet reduseres for boligene som ligger nærmest dagens stasjon. Magnetfeltnivået er under 0,4 µT fra og med ca. 50 meter fra muffehuset. Alternativ 1a gir en noe mindre reduksjon, mens for alternativ 2 blir situasjonen for de nærmeste boligene tilnærmet den samme som med dagens luftledning.

NVE legger til grunn at begge de omsøkte muffehusplasseringene, alternativ 1 og 1a, enten gir den samme eksponeringen for magnetfelt som i dag, eller gjør at magnetfeltet reduseres noe for deler av dagens boligbebyggelse som ligger nærmest dagens 300 kV ledning. NVE legger videre til grunn at omsøkt 300(420) kV jordkabel og endret innføringsløsning i ny Hamang transformatorstasjon gir et vesentlig redusert magnetfelt på dagens stasjonstomt sammenlignet med konsesjonsgitt løsning.

Opprinnelig konsesjonsgitt løsning, der dagens 300 kV luftledning føres over stasjonstomten, innebærer at magnetfeltet er mindre enn 0,4 µT fra og med ca. 68 meter fra senterlinje på ledningen. I henhold til Bærum kommunes retningslinjer i kommunedelplanens arealplandel skal det som hovedregel ikke bygges nye boliger i områder med et magnetfelt over 0,4 µT. Dette gjør at konsesjonsgitt løsning vil båndlegge et 135–140 meter bredt belte på dagens stasjonstomt som ikke kan utnyttes til boligformål. Dersom det gis konsesjon til ny 420 kV luftledning på strekningen Hamang–Bærum, vil det båndlagte beltet reduseres til ca. 120 meter.

Med bakgrunn i gjeldende forvaltningspraksis, finner NVE ikke grunnlag for å kreve at det gjennomføres ytterligere tiltak for å redusere magnetfeltet. Etter NVEs vurdering har magnetfelt ikke vesentlig betydning for prioritering av de omsøkte muffehusalternativene.

3.6 Vurdering av virkninger for arealbruk

3.6.1 Frigjøring av dagens stasjonstomt til boligformål

NVE konstaterer at OED i sitt endelige konsesjonsvedtak av 09.09.2014 la stor vekt på at dagens stasjonstomt skal frigjøres til boligformål. OED la til grunn at alternativ I (fornyng av dagens stasjon) vil medføre ca. 200 mill. kr lavere investeringskostnad enn alternativ II (konsesjonsgitt løsning). Dette var medregnet kostnaden for eventuelle nødvendige midlertidige tiltak i dagens transformatorstasjon frem til ny transformatorstasjon etter alternativ II var idriftsatt. OED la imidlertid til grunn at verdivurderinger tilsa at dagens stasjonstomt kunne ha en verdi på ca. 300 mill. kr i 2014. OED vurderte det dermed som sannsynlig at alternativ II totalt sett var det samfunnsøkonomisk beste alternativet.

NVE legger til grunn at merkostnaden for endret innføringsløsning og kabling ut av stasjonen vil betales i sin helhet av inntekter fra salg av dagens stasjonstomt til boligformål. Klausuleringsbeltet rundt kablen vil være på ca. 11 meter, mens klausuleringsbeltet rundt dagens luftledning er på ca. 40 meter. NVE konstaterer at kabling over dagens stasjonstomt vil frigjøre langt større arealer til boligformål enn opprinnelig konsesjonsgitt innføringsløsning.

3.6.2 Regulert friområde og erstatningsareal

Bærum kommune skriver i sine høringsuttalelser til både endringssøknad og tilleggssøknad at muffehuset er plassert på et regulert friområde eid av Bærum kommune. Kommunen mener at det i en eventuell konsesjon må stilles vilkår om at Statnett skaffer til veie et erstatningsareal i nærområdet for bortfall av regulert friareal som beslaglegges av muffeanlegget med sikringszone.

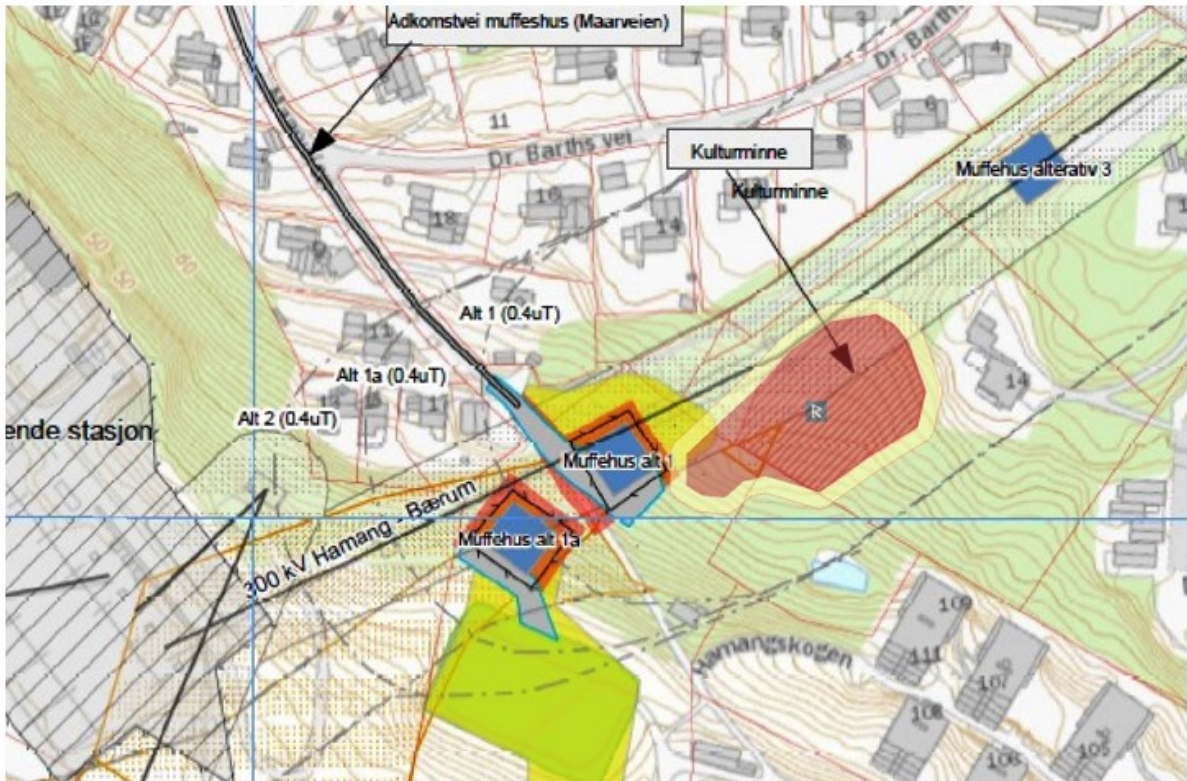
NVE konstaterer at Bærum kommune har ønsket å flytte Hamang transformatorstasjon for å legge til rette for boligutvikling i dette området. Etter NVEs vurdering har Statnett omsøkt en løsning for å legge til rette for at området kan utnyttes på en mest mulig effektiv måte.

NVE legger til grunn at Statnett og Bærum kommune forsøker å inngå minnelig avtale om eventuelt erstatningsareal.

3.7 Vurderinger av virkninger for kulturminner

Viken fylkeskommune (tidligere Akershus fylkeskommune) påpekte i sin høringsuttalelse til endringssøknaden av 25.09.2019 at det omsøkte muffehuset er planlagt i umiddelbar nærhet til et registrert automatisk fredet kulturminne, jf. kulturminnelovens § 4. Dette er en boplass fra eldre steinalder (id-nr.109396 i kulturminnedatabasen Askeladden). Fylkeskommunen vurderte det som sannsynlig at steinalderboplassen fortsatte videre innenfor arealet hvor muffehuset var planlagt og at det var potensial for ytterligere funn innenfor tiltaksområdet. Fylkeskommunen stilte derfor krav om gjennomføring av arkeologisk registrering i medhold av kulturminneloven § 9.

Statnett bestilte arkeologisk registrering, og fylkeskommunen gjennomførte registreringen våren 2020. I en oppdatert uttalelse til Statnett datert 12.06.2020 skriver fylkeskommunen at det er gjort flere funn fra steinalder utover det tidligere registrerte området (id-nr. 109396). Dette resulterer at den tidligere kjente steinalderlokaliteten utvides noe mot sørvest, som vist i kart 6.

Kart 6: Kart over tiltaksområdet med ny og oppdatert avgrensning av steinalderlokaliteten (id-nr. 109396).

Fylkeskommunen konstaterer at muffehusalternativ 1, omsøkt i tilleggssøknad av 11.03.2020, ligger svært tett på lokaliteten og er delvis i direkte konflikt med kulturminnet. De anbefaler derfor sterkt at alternativ 1a velges, siden dette ikke er i direkte konflikt med kulturminnet. Fylkeskommunen minner for øvrig om at alle automatisk fredete kulturminner i tillegg har en sikringssone på minimum 5 meter utenfor synlig ytterkant. Dersom det likevel gis konsesjon til alternativ 1, vil inngrep i kulturminnet kreve dispensasjon etter kulturminneloven. Fylkeskommunen vil gjøre en vurdering av eventuelle vilkår for dette dersom det blir aktuelt med en dispensasjonssøknad.

NVE konstaterer at både tidligere omsøkt alternativ 1 (endringssøknad av 25.09.2019) og justert alternativ 1 (tilleggssøknad av 11.03.2020) sannsynligvis er i direkte konflikt med den registrerte steinalderlokaliteten som er et automatisk fredet kulturminne. Omsøkt alternativ 1a ligger på nedsiden av gang- og sykkelstien mellom Maarveien og Hamangskogen, og er ifølge fylkeskommunen ikke i direkte konflikt med kulturminnet. Av hensyn til virkninger for kulturminner er alternativ 1a etter NVEs vurdering et vesentlig bedre alternativ enn alternativ 1.

NVE minner for øvrig om at alle fysiske inngrep som direkte kan påvirke kulturminner eller kulturlandskap, skal avklares mot kulturminneloven. Før bygging skal det være gjennomført undersøkelser i planområdet for å avdekke mulige konflikter med automatiske fredete kulturminner (jf. kulturminneloven § 9). Eventuelle direkte konflikter mellom det planlagte tiltaket og automatiske fredete kulturminner må avklares gjennom en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven, eller tiltaket må justeres for å unngå konflikt. NVE legger til grunn at undersøkelser etter kulturminneloven § 9 er gjennomført i god tid før anleggsstart. Dersom det under anleggsarbeidet skulle vise seg at det kan virke inn på et kulturminne, skal den respektive fylkeskommunen underrettes og arbeidet stanses i den utstrekning det kan berøre kulturminnet.

3.8 Vurdering av virkninger for naturmangfold

3.8.1 Virkninger for naturtyper og biologisk mangfold

Ifølge Statnett er det i Naturbase eller Artsdatabanken ikke registrert verdifulle naturtyper eller truede arter i influensområdet for det omsøkte tiltaket. I sin høringsuttalelse til endringssøknad av 25.09.2019 påpeker Bærum kommune at muffehusalternativ 1 er plassert i et skogbevokst friområde der det i Artskart er registrert forekomst av skrukkøre (NT – nær truet) som vokser på død ved av alm (VU – sårbar) som begge står på norsk rødliste for arter av 2015.

NVE legger til grunn at opprinnelig omsøkt muffehusalternativ 1 er justert i tilleggssøknad av 11.03.2020. Både det justerte alternativet og omsøkt alternativ 1a er lokalisert helt eller delvis innenfor ryddebeltet til dagens ledningstrasé. Alternativ 1a forutsetter etablering av en ny ca. 30 meter lang permanent anleggsvei fra ballbanen opp til muffehuset. Dette vil medføre hogst av noe skog mellom ballbanen og dagens ryddebelte. Selv om det ikke kan utelukkes at tiltaket berører rødlistede arter, mener NVE at omfanget av inngrepet er såpass begrenset at det samlet sett vil ha små konsekvenser for naturmangfoldet i området. Justert alternativ 1 innebærer bruk av eksisterende gang- og sykkelsti (grusvei) som anleggsvei med tilkomst fra Maarveien og innebærer derfor ikke inngrep i skogsvegetasjonen. Etter NVEs vurdering gir derfor alternativ 1 noe mindre virkninger for naturmangfold enn alternativ 1a.

NVE konstaterer at Fylkesmannen i Oslo og Viken ikke har hatt merknader til søknadene. I sin høringsuttalelse til tilleggssøknaden av 11.03.2020 konstaterer Bærum kommune at begge omsøkte alternativ berører naturmangfoldet i mindre grad enn opprinnelig omsøkt muffehusalternativ.

I henhold til naturmangfoldloven § 8 skal kravet til kunnskapsgrunnlaget stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Området nord-øst for dagens transformatorstasjon er til dels sterkt preget av en rekke tekniske inngrep. Videre legger NVE til grunn at inngrepene som alternativ 1a medfører har et begrenset omfang. Etter NVEs vurdering er kunnskapsgrunnlaget tilstrekkelig og det er ikke grunnlag for å kreve ytterligere utredninger av naturmangfoldet i området. NVE mener tiltaket ikke vil ha betydning for forvaltningsmål for naturtyper, arter og økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 55. NVE vil derfor ikke gjøre ytterligere vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8-12.

3.8.2 Fremmede arter og forurensende masser

Ifølge Statnett er det ikke registrert forurenset grunn i influensområdet. Statnett vurderer imidlertid at det ikke kan utelukkes forurenset grunn i området. Statnett skriver at de vil utarbeide en tiltaksplan etter forurensingsforskriften som skal godkjennes av Bærum kommune før anleggsstart.

Ifølge Statnett er det registrert flere fremmede arter innenfor influensområdet. I søknaden oppgir Statnett at ansvarlig entreprenør skal etablere en prosedyre for behandling av masser samt fremmede arter i henhold til forskrift om fremmede organismer. I Artskart er det registrert blant annet *kanadagullris* (SE – svært høy risiko), *hvitsteinkløver* (SE – svært høy risiko) og *vinterkarse* (SE – svært høy risiko). Tyngdepunktet av registreringene er i området rundt Ringeriksveien. NVE konstaterer at det er registrert flere fremmede arter med stort spredningspotensial i området. NVE vil stille krav om at tiltak for å hindre spredning av fremmede arter i forbindelse med anleggsarbeidene vurderes og omtales i MTA-planen som skal godkjennes av NVE før anleggsstart.

3.9 Vurdering av anleggsarbeider

3.9.1 Anleggsarbeid i forbindelse med bygging av nytt muffehus

Anleggsarbeid i forbindelse med muffehusalternativ 1

Beboere i Maarveien og Dr. Barths vei etterlyser i sin høringsuttalelse til tilleggssøknaden vurderinger av konsekvenser av anleggstrafikk i Maarveien. Andrea og Jon Even Vale som er bosatt i Maarveien skriver i sin uttalelse at veien er en smal og uoversiktlig vei som ikke er egnet som anleggsvei. Siden veien er så smal vil det så vidt være plass til større kjøretøy som lastebiler og anleggsmaskiner. Dette vil gi problemer ved møtende trafikk.

Bærum kommune konstaterer i sine uttalelser at den kommunale veien Maarveien er smal og lite egnet for anleggstrafikk. Forlengelsen av veien som gang- og sykkelvei mot Hamangskogen er en viktig gangforbindelse. Både denne og gang- og sykkelstien som tar av nordøstover langs dagens luftledning er mye brukt og definert som en del av kommunens sykkelnett. Om det gis konsesjon mener kommunen at det må settes vilkår om at trygge gang- og sykkelforbindelsen opprettholdes også i anleggsfasen både sommer- og vinterstid. Maarveien må videre oppgraderes for tiltakshavers regning for å tåle anleggstrafikk.

I sine kommentarer til høringsuttalelsene skriver Statnett at de har planer om å ruste opp Maarveien dersom det gis konsesjon muffehusalternativ 1. Ifølge Statnett er det mulig å sette krav i kontrakt om trafikkvakt, begrenset kjøring til tider på døgnet når for eksempel barn går til skolen, ekstra brøyting vinterstid mv. Ved plassering etter alternativ 1 har også Bærum kommune bedt om at de tyngste arbeidene utføres fra midten av juni til midten av september. I denne perioden vil det være ferietid og noe mindre trafikk enn til vanlig. Ifølge Statnett vil turveier rundt muffehuset ikke bli påvirket under driftsfasen. I anleggsperioden er det mulig at turveiene må omdirigeres i en periode.

NVE konstaterer at Maarveien er en smal vei gjennom et boligområde som i utgangspunktet ikke er egnet som anleggsvei. Ved en eventuell konsesjon til alternativ 1 vil NVE stille krav om at Statnett skal vurdere bruk av Maarveien som anleggsvei særskilt i miljø-, transport- og anleggsplanen (MTA-plan) som skal godkjennes av NVE før anleggsstart. Statnett skal vurdere behov for nødvendig opprustning av veien, samt redegjøre for hvordan trafikksikkerheten ivaretas i anleggsperioden i samråd med Bærum kommune. Statnett skal også i MTA-planen vurdere eventuell omlegging av gangs- og sykkelveier nær tiltaksområdet i anleggsperioden.

Anleggsarbeid i forbindelse med muffehusalternativ 1a

Sameiet Hamang Gård og sameiet Hamang terrasse 55 skriver i sin uttalelse at de begge vil begge bli sterkt berørt av transport under anleggsperioden i forbindelse med bygging av ny transformatorstasjon og muffehus. Alternativ 1a gjør at ballplassen (grusbane) ved Hamangskogen beslaglegges som anleggsplass i lang tid. Denne benyttes både av sameiets beboere og beboere i Hamangskogen. De ønsker ikke alternativ 1a og foretrekker alternativ 1. Bærum kommune skriver i sin høringsuttalelse kan akseptere alternativ 1a med vilkår om at Bærum kommune krever leie i henhold til regulativ for bruk av grusbanen som riggplass. Kommunen mener også at nødvendig oppgradering/forsterkning av dagens adkomstvei mellom Hamang terrasse og grusbanen skal bekostes av Statnett.

Beboere i Maarveien og Dr. Barths vei stiller i sin høringsuttalelse spørsmål om alternativ 1a innebærer en permanent adkomstvei fra fotballbanen. Adkomstveien er i kartunderlaget til søknaden markert som permanent vei.

Statnett skriver i sin kommentar til uttalelsene at de ikke har planer om at adkomstveien mellom grusbanen og alternativ 1a skal brukes permanent. Denne skal kun benyttes i anleggsperioden. For permanent tilgang ser Statnett for seg at vei ved boliger kan benyttes.

Etter NVEs vurdering vil alternativ 1a i mindre grad enn alternativ berøre dagens gang- og sykkelveier i området under anleggsperioden. NVE registrerer at alternativ 1a innebærer at grusbanen ved Hamangskogen er forutsatt brukt som anleggsplass/riggplass i anleggsperioden og at dette vil medføre at denne ikke kan brukes normalt i denne perioden. Dersom NVE gir konsesjon til alternativ 1a, forutsetter NVE at Statnett inngår avtale om bruk av grusbanen med grunneier Bærum kommune. NVE forutsetter videre at ballbanen istandsettes og tilbakeføres til opprinnelig tilstand etter at anleggsarbeidene er avsluttet. NVE legger til grunn at anleggsveien mellom fotballbanen og alternativ 1a er midlertidig, og at den tilbakeføres etter anleggsarbeidene er avsluttet. Dersom NVE gir konsesjon til alternativ 1a, vil NVE i miljø-, transport- og anleggsplanen stille vilkår om at Statnett skal vurdere nødvendig oppgradering av adkomstveien mellom Hamang terrasse og grusbanen. NVE legger til grunn at en eventuell oppgradering bekostes av Statnett.

Virksomheter for Hamang klekkeri

Beboere i Maarveien og Dr. Barths vei etterlyser en vurdering av eventuelle negative virkninger for kommunens klekkeri i forbindelse med anleggs- og sprengningsarbeid. Bærum kommune konstaterer i sin høringsuttalelse til tilleggssøknaden at justert alternativ 1 og alternativ 1a vil påvirke klekkeriet i mindre grad enn opprinnelig omsøkt plassering. Kommunen mener likevel det må stilles vilkår om at anleggsperioden konsentreres i perioden 10. juni–15. september når Hamang klekkeri ikke er i drift. I klekkeriets driftsfase må klekkeriet være sikret vanntilførsel med frist og rent vann og adkomst med bil. Fiskeyngel er avhengig av skygge fra alle kanter. Kommunen krever at det inngås en avtale om medbestemmelse med hensyn til rydding av vegetasjon nærmere enn 50 meter fra klekkeriet.

Ifølge Statnett vil ny plassering av muffehus etter alternativ 1 eller 1a påvirke klekkeriet i mindre grad enn tidligere omsøkt plassering. Statnett vurderer at det er mulig å tilpasse byggeperioden og de tyngste anleggsarbeidene til perioden 10. juni–15. september.

NVE konstaterer at justert alternativ 1 og alternativ 1a i mindre grad vil gi negative virkninger for klekkeriet i forbindelse med anleggsarbeider sammenlignet med opprinnelig omsøkt plassering. Etter NVEs forståelse kan de tyngste anleggsarbeidene, deriblant mulig sprengningsarbeid, konsentreres til perioden 10. juni–15. september da klekkeriet ikke er i drift. NVE vil stille vilkår om at Statnett i MTA-planen skal beskrive og drøfte hvordan Hamang klekkeri kan hensyntas i anleggsperioden.

3.9.2 Anleggsarbeid og lokaltrafikk i forbindelse med bygging av ny transformatorstasjon

Den kommunale veien «Hamang terrasse» vil ikke være tilgjengelig for øvrig trafikk i området rundt nye Hamang transformatorstasjon. For å ivareta myke trafikanter, søker Statnett om å opprette en midlertidig sykkel- og gangsti på nedsiden av Bjørnegård transformatorstasjon opp til veien Hamang terrasse. Bærum kommune forutsetter i sin høringsuttalelse at adkomst for anleggstrafikk avklares med Bærum kommune ved Vei og Trafikk.

NVE legger til grunn at det i forbindelse med anleggsarbeidene er behov for å opprette en midlertidig sykkel- og gangsti mellom Hamang terrasse og Bjørnegårdssvingen for å sikre en alternativ ferdselsvei for myke trafikanter. NVE mener det midlertidige tiltaket er nødvendig for å ivareta myke trafikanter i anleggsperioden. NVE forutsetter videre at Statnett gjør nødvendige avklaringer med Bærum kommune i forbindelse med etablering av midlertidig gang- og sykkelsti og etablering av permanent

adkomstvei mellom Hamang terrasse og Ringeriksveien. Se for øvrig kapittel 3.4.1 for NVEs vurdering av denne adkomstveien.

3.10 Oppsummering av vurderinger av ny innføringsløsning og muffehusets plassering

NVE konstaterer at høringsinstansene har hatt flere merknader til plassering av muffehuset. Flere høringsinstanser, deriblant Bærum kommune, har stilt spørsmål ved behovet for nytt muffehus, og hvorvidt muffehuset skal være permanent eller midlertidig. Merknadene fra høringsinstansene til endringssøknaden av 25.09.2019 og Bærum kommunes varslede innsigelse til planene, gjorde at Statnett søkte om et justert muffehusalternativ 1 og et nytt muffehusalternativ 1a for å redusere noen av de negative virkningene som ble påpekt under høringen.

Flere av høringsinstansene viser til Statnetts søknad om fornyelse av 300 kV-forbindelsen Hamang–Bærum–Smestad som nå er til konsesjonsbehandling hos NVE. Statnett har her søkt om et luftledningsalternativ (førsteprioritet) og et kabelalternativ (andreprioritet). Flere mener det bør gis konsesjon til kabelalternativet. De viser til at dersom det skal bygges kabel på strekningen Hamang–Bærum, vil det ikke være behov for muffehuset. De mener derfor at muffehuset bør bygges som et midlertidig anlegg på dagens stasjonstomt som eies av Statnett.

3.10.1 Behovet for muffehuset og endret innføringsløsning

NVE konstaterer at kabling over dagens stasjonstomt vil frigjøre langt større arealer til boligformål enn opprinnelig konsesjonsgitt innføringsløsning. NVE konstaterer at OED i sitt endelige konsesjonsvedtak av 09.09.2014 la stor vekt på at dagens stasjonstomt skal frigjøres til boligformål.

NVE viser til vår vurdering av kostnadsøkningen i prosjektet i kapittel 3.2.4 over. Her fremgår det at det i opprinnelig konsesjonssøknad fra 2009 var estimert en investeringskostnad på 534 mill. kr for den nye stasjonen. Statnett oppdaterte kostnadsoverslag viser nå at kostnadene for den nye stasjonen vil beløpe seg til 860–1000 mill. kr. Etter NVEs vurdering understreker kostnadsøkningen behovet for at dagens stasjonstomt tilrettelegges på en slik måte at en størst mulig andel av tomten utnyttes til boligformål som forutsatt i OED endelige vedtak. Endret innføringsløsning i nye Hamang transformatorstasjon fra luftledning til jordkabel reduserer det båndlagte arealet på dagens stasjonstomt i vesentlig grad og vil øke salgsværdien av tomten. Etter NVEs vurdering er endret innføringsløsning og behovet for et muffehus godt begrunnet.

NVE legger videre til grunn at endret innføringsløsning fra luftledning til kabel gir større fleksibilitet med hensyn til løsningsvalg for ny 420 kV forbindelse Hamang–Bærum–Smestad. Dersom det bygges luftledning til stasjonen, må Statnett tilpasse utformingen av stasjonen for luftledning og ikke kabel. Hvis det senere gis konsesjon til kabel på Hamang–Bærum, konstaterer NVE at det vil være teknisk utfordrende å bygge om innføringen til stasjonen mens stasjonen er i drift.

3.10.2 Permanent vs. midlertidig muffeanlegg

Statnett har vurdert både midlertidig og permanent løsning for muffeanlegg. Siden det kreves omfattende sikring av et muffeanlegg etter kraftberedskapsforskriften, kan også et midlertidig muffeanlegg bli relativt omfattende og kostbart. Varigheten av en eventuell midlertidig oppkobling vil være avgjørende for løsningsvalget. Endelig løsning (permanent eller midlertidig) for muffehuset må ifølge Statnett avklares i løpet av 2. kvartal 2022. På det tidspunktet kan løsningsvalget for ny 420 kV forbindelse Hamang–Bærum sannsynligvis være avklart. Statnett påpeker at det kan gå flere år fra endelig konsesjon er gitt til forbindelsen bygges. På grunn av denne usikkerheten har Statnett tatt utgangspunkt i at muffehuset bygges som en permanent installasjon.

Statnett påpeker videre at det haster å bygge den nye transformatorstasjonen. Flere komponenter i dagens Hamang transformatorstasjon er i dårlig teknisk forfatning og det påbeløper høye vedlikeholdskostnader for å opprettholde forsvarlig drift av dagens stasjon. Det må derfor i løpet av kort tid avklares om Hamang transformatorstasjon skal tilrettelegges for kabel eller luftledning.

NVE understreker at det ikke kan gis konsesjon til en kabelforbindelse som ikke har et entydig definert endepunkt. Gitt at NVE gir konsesjon til innføring med kabel til ny stasjon, må NVE i konsesjonsvedtaket ta stilling til plassering av et midlertidig/permanent muffehus for overgang til dagens 300 kV luftledning.

NVE konstaterer at det er usikkert hvor omfattende et midlertidig muffeanlegg må være på grunn av sikringsnivået som kreves for denne type transmisjonsnettanlegg. NVE legger videre til grunn at endelig løsningsvalg for ny 420 kV forbindelse Hamang–Bærum–Smestad ikke er avklart. Selv om NVE fatter vedtak i denne saken i løpet av høsten 2020, må det påberegnes klagebehandling i OED. Etter NVEs vurdering er det derfor mest hensiktsmessig at det gis konsesjon til et permanent muffehus.

Statnett har ikke planlagt bygging av nytt muffehus før i 2023. På det tidspunktet vil løsningsvalg for ny 420 kV forbindelse Hamang–Bærum–Smestad sannsynligvis være avklart. NVE legger til grunn at muffehuset tidligst skal bygges i 2023 og at Statnett gjør en ny vurdering av hvorvidt det er hensiktsmessig å bygge et permanent eller midlertidig muffeanlegg i løpet frem mot 2. kvartal 2022. Dersom det viser seg at det ikke er behov for et permanent muffehus, forutsetter NVE at Statnett i god tid før byggestart søker om konsesjonsendring fra permanent til midlertidig muffeanlegg. I den forbindelse er det naturlig at Statnett vurderer alternative plasseringer av et midlertidig anlegg ut fra oppdatert fremdriftsplan for bygging av den nye 420 kV forbindelsen Hamang–Bærum–Smestad. Etter NVEs vurdering er det vesentlig at muffeanleggets plassering ikke er til hinder for en optimalisert utvikling av dagens stasjonstomt og Franzefossbyen.

3.10.3 Plassering av muffehuset

Med forutsetning om at muffehuset kan bli et permanent anlegg, mener NVE at de omsøkte muffehusalternativene i tilleggssøknad av 11.03.2020 er de beste alternativene av de alternativene Statnett har vurdert. Vi viser for øvrig til vår vurdering av vurderte men ikke omsøkte muffehusalternativer i kapittel 3.1.

NVE har i kapittel 3.3–3.9 over vurdert fordeler og ulemper av alternativ 1 og 1a. Med hensyn til visuelle virkninger, virkninger for naturmangfold og arealbruk er det etter NVEs vurdering liten forskjell mellom alternativ 1 og 1a. Alternativ 1a gjør at det ikke er behov for å benytte Maarveien som anleggsvei i forbindelse med anleggsarbeider. Dette reduserer belastningen for beboere i dette området i anleggsperioden og NVE registrerer at flere av høringsinstansene påpeker at Maarveien er lite egnet for anleggstrafikk. Alternativ 1a forutsetter imidlertid at grusbanen ved Hamangskogen benyttes som anleggsplass/riggplass i anleggsperioden. Grusbanen kan dermed ikke benyttes av lokalbefolkningen i denne perioden. Det er også nødvendig å etablere en midlertidig anleggsvei mellom grusbanen og muffehuset. Alternativ 1a vil gi større virkninger i anleggsperioden for beboere i sameiet Hamang Gård og sameiet Hamang terrasse 55.

Den største fordelen med alternativ 1a er imidlertid at muffehuset ikke vil være i direkte konflikt med den registrerte boplassen fra eldre steinalder (id-nr. 109396) som er et automatisk fredet kulturminne etter kulturminneloven § 4. Fylkeskommunen gjennomførte våren 2020 en arkeologisk registrering som avdekket at boplassen er større enn først antatt. Kulturminnelokaliteten er derfor utvidet mot

sørvest, noe som gjør at alternativ 1 ligger svært tett på lokaliteten og delvis er i direkte konflikt med denne. Fylkeskommunen skriver i sin uttalelse av 12.06.2020 at alternativ 1 vil kreve en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven.

NVE legger videre vesentlig vekt på merknadene som Bærum kommune har hatt under høringen av endringsøknad og tilleggssøknad. NVE konstaterer at Bærum kommune ikke har vesentlige merknader til alternativ 1a forutsatt at anleggsarbeidene tilpasses kommunens krav. På bakgrunn av en samlet vurdering av fordeler og ulemper av de omsøkte muffehusalternativene mener NVE at alternativ 1a er det beste alternativet for plassering av muffehuset.

3.11 Miljø-, transport- og anleggsplan

Energimyndighetene fastsetter i medhold av energiloven hvilke vilkår en kraftledning skal bygges og drives etter. Dette kan for eksempel være pålegg om utarbeidelse av miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan), tiltak for å redusere estetiske eller andre ulemper, i tillegg til andre spesifikke krav til hvordan anlegget skal bygges. Vilkår om såkalte avbøtende tiltak – tiltak som reduserer antatt negative virkninger – vurderes konkret i hver sak basert på de opplysninger som foreligger om virkningene av nettanlegget.

I gjeldende konsesjon for nye Hamang transformatorstasjon er det satt vilkår om at Statnett skal utarbeide en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan) som skal godkjennes av NVE før anleggsstart. I konsesjonen er det ikke satt vilkår om temaer som særskilt skal beskrives og drøftes i MTA-planen. Etter NVEs vurdering bør vilkårene til MTA-planen oppdateres i forbindelse med endring i konsesjonen, først og fremst på grunn av konsekvensene av endret innføringsløsning i ny transformatorstasjon.

NVE har utarbeidet en veileder for utforming av MTA-plan. Der går det frem at blant annet nødvendig transport og anleggstrafikk skal beskrives og plan for istandsetting skal inkluderes. NVE forutsetter at denne veilederen følges. Utover det som er beskrevet i veilederen, setter NVE vilkår om at følgende temaer skal beskrives og drøftes nærmere i MTA-planen:

- Bærum kommunes klekkeri. I forbindelse med bygging av muffehuset skal klekkeriet sikres vanntilførsel med friskt og rent vann og biladkomst under anleggsperioden. Det skal vurderes om tyngre anleggsarbeid kan konsentreres til perioden juni–september da klekkeriet ikke er i drift. Bærum kommune skal konsulteres dersom det skal ryddes vegetasjon nærmere enn 50 meter fra klekkeriet.
- Anleggstrafikk. Det skal redegjøres for nødvendige avklaringer med ansvarlige veimyndigheter med hensyn til adkomst for anleggstrafikk. Det skal vurderes nødvendig oppgradering av dagens adkomstvei mellom Hamang terrasse og grusbanen slik at denne er tilpasset anleggstrafikk.
- Plan for rydding av vegetasjon. Det skal utarbeides en plan for rydding av vegetasjon i og rundt tiltaksområdet for nytt muffehus. Terreng og vegetasjon som skal ivaretas skal sikres mot skade i anleggsfasen.
- Tiltak for å hindre spredning av fremmede arter i forbindelse med anleggsarbeidene. Som en del av MTA-planen skal det gjennomføres kartlegging av områder som berøres av anleggsarbeider der det kan være høy risiko for spredning av fremmede arter.

3.12 NVEs vurdering av innsigelse

Vedtak om kraftanlegg som krever anleggskonsesjon fattes av energimyndighetene. De øvrige myndigheter er høringsinstanser. Statlige, regionale og lokale myndigheter har innsigelsesrett og klagerett til konsesjonssøknader etter energiloven, jf. plan- og bygningsloven § 35-1.

Bærum kommune varslet i sin høringsuttalelse datert 18.12.2019 at de ville fremme innsigelse mot omsøkt muffehusalternativ alternativ 1 på deres eiendom dersom NVE ga konsesjon til omsøkt løsning.

NVE gjennomførte innsigelsesmøte med Bærum kommune og Statnett den 13.02.2020. Hensikten med innsigelsesmøtet var å diskutere mulige løsningsvalg og avklare problemstillinger som gjorde at innsigelsen kunne trekkes. På bakgrunn av innsigelsesmøte og de nye alternativene som Statnett presenterte her, gjennomførte NVE den 19.02.2020 en felles befaring ved Hamang sammen med Bærum kommune og Statnett.

På bakgrunn av innkomne høringsuttalelser og innsigelsesmøtet søkte Statnett den 11.03.2020 om endret plassering av muffehuset som ble omsøkt i endringssøknaden. NVE konstaterer at Bærum kommune ikke har varslet innsigelse til muffehusalternativ 1a som NVE gir konsesjon til. NVE har videre inntatt flere tilleggsvilkår til miljø-, transport og anleggsplan i tråd med kommunens ønsker. NVE legger derfor til grunn at Bærum kommune frafaller sin innsigelse. Dersom innsigelsene opprettholdes, vil saken bli sendt til Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse.

4 NVEs avveiinger, konklusjon og vedtak om søknad etter energiloven

NVE har vurdert endringssøknad av 25.09.2019 og tilleggssøknad av 11.03.2020 fra Statnett om endringer gjeldende konsesjon for nye Hamang transformatorstasjon. Vi har i dette notatet redegjort for vurderingsgrunnlag og tekniske, økonomiske, samfunns- og miljømessige virkninger.

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper det omsøkte prosjektet har for samfunnet som helhet. Det kan innvilges konsesjon til prosjekter som anses som samfunnsmessig rasjonelle, det vil si hvis de positive virkningene anses som større enn de negative, jf. energiloven § 1.

Det er kun noen virkninger av tiltaket som kan tallfestes og som kan omtales som prissatte virkninger (investeringskostnader, endringer i taps- og avbruddskostnader osv.). De aller fleste virkningene ved etablering av kraftoverføringsanlegg, er såkalt ikke-prissatte virkninger (virkninger for landskap, kulturmiljø, friluftsliv, bomiljø, naturmangfold osv). Slike virkninger kan vanskelig tallfestes, og de samlede konsekvensene kan dermed heller ikke summeres opp til et positivt eller negativt resultat i kroner og øre. NVEs vurdering av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er derfor en faglig skjønnsvurdering.

4.1 Oppsummering av NVEs vurderinger

4.1.1 Endringer i nye Hamang transformatorstasjon

Statnett har søkt om en rekke endringer i det elektriske anlegget i nye Hamang transformatorstasjon, noe som også medfører flere byggetekniske endringer sammenlignet med konsesjonsgitt løsning. NVE konstaterer at én ekstra transformator gir noe økte investeringskostnader. Samtidig mener NVE at endringen fra tre til fire transformatorer tilrettelegger for fremtidig spenningsoppgradering i regionalnettet, gir bedre driftsforhold og forsyningssikkerhet, ryddigere eiergrensesnitt, samt redusert behov for innkjøp av ekstra beredskapstransformator. Disse fordelene vil med stor sannsynlighet veie

opp for de økte kostnadene. Endringene i koblingsanleggene på 420 kV og 132 kV spenningsnivå er også etter NVEs vurdering godt begrunnet. NVE legger til grunn at både Statnett og Elvia har behov for kompenseringanlegg, og at det er rasjonelt å legge dette i nye Hamang transformatorstasjon.

De gassisolerte koblingsanleggene er omsøkt med isolasjons- og brytningsmediet SF₆ som er en svært potent klimagass. NVE minner om at norske myndigheter vurderer innføring av avgift for SF₆. NVE konstaterer at det er i ferd med å komme flere konkurransedyktige SF₆-frie teknologier for gassisolerte koblingsanlegg på markedet for 132 kV spenningsnivå. Det samme er ennå ikke tilfelle for 300 kV og 420 kV spenningsnivå. NVE mener det er viktig at Elvia tar høyde for dette før de avgjør endelige teknologivalg for sine 132 kV GIS-anlegg.

Da Statnett søkte om konsesjon for Hamang transformatorstasjon i 2009, var investeringskostnaden estimert til 534 mill. kr. Statnett estimerer nå at totalkostnaden for transformatorstasjonen vil beløpe seg til 860–1000 mill. kr. NVE konstaterer at nye Hamang transformatorstasjon vil bli en svært dyr stasjon i transmisjonsnettet. Samtidig ser NVE at de fleste kostnadsøkningene har en god forklaring og vi kan ikke se at Statnett har tatt noen unødvendig dyre prosjekteringsvalg for den nye stasjonen. Etter NVEs vurdering understreker kostnadsøkningen behovet for at dagens stasjonstomt tilrettelegges på en slik måte at en størst mulig andel av tomten utnyttes til boligformål som forutsatt i OED endelige vedtak.

I tilknytning til det nye stasjonsområdet har Statnett søkt om å etablere en ny permanent avkjøringsvei mellom veien Hamang terrasse til Ringeriksveien. På bakgrunn av innkomne høringsuttalelser er det ingenting som tyder på at adkomstveien vil være i konflikt med fremtidige planer om ny rundkjøring i forbindelse med utbygging av Franzefossområdet. NVE gir derfor konsesjon i medhold av energiloven til bygging av avkjøringsveien. NVE forutsetter at Statnett søker om nødvendige tillatelser fra rette veimyndigheter for bygging av veien.

4.1.2 Endret innføringsløsning og nytt muffehus

Gjeldende konsesjon for nye Hamang stasjon forutsetter at 300 kV-ledningen Hamang–Bærum innføres som luftledning i ny stasjon. Statnett har søkt om å endre innføringsløsningen for denne ledningen som innebærer at første del av strekningen ut fra Hamang transformatorstasjon legges som 300(420) kV jordkabel frem til et nytt muffeanlegg for overgang mellom kabel og dagens 300 kV luftledning Hamang–Bærum. På samme strekning rives dagens 300 kV luftledning. Merkostnaden for endret innføringsløsning er estimert til 40–50 mill. kr.

NVE legger til grunn at Statnett som grunneier av dagens stasjonstomt selv dekker ekstrakostnaden med endret innføringsløsning med inntektene fra salg av dagens stasjonstomt. Ekstrakostnaden skal dermed ikke kostnadsføres innenfor Statnetts inntektsramme og vil ikke få konsekvenser for transmisjonsnett-tariffen. Dette er i tråd med kabelpolicyen gitt i Meld. St. nr. 14 (2011–2012) «Nettmeldingen».

Etter NVEs vurdering understreker kostnadsøkningen for den nye transformatorstasjonen behovet for at dagens stasjonstomt tilrettelegges på en slik måte at en størst mulig andel av tomten utnyttes til boligformål som forutsatt i OED endelige konsesjonsvedtak i 2014. Endret innføringsløsning i nye Hamang transformatorstasjon reduserer det båndlagte arealet på dagens stasjonstomt i vesentlig grad noe som sannsynligvis vil øke salgsværdien av tomten. NVE legger videre til grunn at endret innføringsløsning gir større fleksibilitet med hensyn til løsningsvalg for ny 420 kV forbindelse Hamang–Bærum–Smestad. Dersom det bygges luftledning til stasjonen, må Statnett tilpasse utformingen av stasjonen for luftledning og ikke kabel. Hvis det senere gis konsesjon til kabel på

strekningen Hamang–Bærum, konstaterer NVE at det vil være teknisk utfordrende og kostbart å bygge om innføringen til stasjonen (fra luftledning til kabel) mens stasjonen er i drift. Etter NVEs vurdering er endret innføringsløsning og behovet for et muffehus godt begrunnet.

Statnett har vurdert både midlertidig og permanent løsning for muffeanlegget. NVE konstaterer at det er usikkert hvor omfattende et midlertidig muffeanlegg må være på grunn av sikringsnivået som kreves for denne type transmisjonsnettanlegg etter kraftberedskapsforskriften. NVE legger videre til grunn at endelig løsningsvalg for ny 420 kV forbindelse Hamang–Bærum–Smestad ikke er avklart. Selv om NVE fatter vedtak i denne saken i løpet av høsten 2020, må det påberegnes klagebehandling i OED. Etter NVEs vurdering er det derfor mest hensiktsmessig at det gis konsesjon til et permanent muffehus.

Etter NVEs forståelse skal muffehuset tidligst bygges i 2023. NVE forutsetter at Statnett gjør en ny vurdering av hvorvidt det er hensiktsmessig å bygge et permanent eller midlertidig muffeanlegg i løpet frem mot 2. kvartal 2022. Dersom det viser seg at det ikke er behov for et permanent muffehus, forutsetter NVE at Statnett i god tid før byggestart søker om konsesjonsendring fra permanent til midlertidig muffeanlegg. I den forbindelse er det naturlig at Statnett vurderer alternative plasseringer av et midlertidig anlegg ut fra oppdatert fremdriftsplan for bygging av den nye 420 kV forbindelsen Hamang–Bærum–Smestad. NVE stiller et eget vilkår om dette i oppdatert konsesjon.

Statnett har søkt om to alternativer for plassering av muffehuset. På bakgrunn av en samlet vurdering av fordeler og ulemper mener NVE at alternativ 1a er det beste alternativet. Den største fordelene med alternativ 1a er at muffehuset ikke vil være i direkte konflikt med den registrerte boplassen fra eldre steinalder (id-nr. 109396) som er et automatisk fredet kulturminne etter kulturminneloven § 4.

I forbindelse med oppdatering av anleggskonsesjonen og endret innføringsløsning stiller NVE nye vilkår til miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan) som skal godkjennes av NVE før anleggsstart.

4.2 NVEs vedtak

4.2.1 Anlegg tilhørende Statnett SF

I medhold av energiloven gir NVE Statnett SF konsesjon til å bygge og drive følgende elektriske anlegg i Bærum kommune i Viken fylke, NVE-ref. 201006400-130:

I nye Hamang transformatorstasjon

- To transformatorer med ytelse 300 MVA og omsetning 300(420)/132 kV
- Ett kondensatorbatteri med nominell spenning 300 kV og ytelse 200 MVAr. Ved behov kan batteriet oppgraderes til nominell spenning 420kV ved spenningsoppgradering av transmisjonsnettet.
- 7 stk. bryterfelt med nominell spenning 420 kV i innendørs gassisolert koblingsanlegg. Dette vil driftes inntil videre med nominell spenning 300 kV
- 3 stk. bryterfelt i 132 kV gassisolert koblingsanlegg
- To stk. petersen-spoler med nominell spenning 132 kV og ytelse 200 A
- Ett stasjonsbygg med en grunnflate på ca. 3 500 m²
- En ca. 80 meter lang permanent adkomstvei mellom Ringeriksveien og Hamang terrasse

Anleggskonsesjonen gir videre rett til å bygge og drive følgende elektriske anlegg:

- En ca. 450 meter lang jordkabel (to kabelsett) med nominell spenning 420 kV og minimum strømføringssevne tilsvarende $2 \times 3 \times 2500 \text{ mm}^2$ Cu fra nye Hamang transformatorstasjon til nytt muffehus etter alternativ 1a. Kabelen skal driftes med 300 kV spenning frem til spenningsoppgradering av transmisjonsnettet.
- Ett nytt muffehus med innstrekstativ etter alternativ 1a med et inngjerdet areal på ca. 1369 m².
- Nødvendig justering av 300 kV kraftledning Hamang–Bærum inn mot nytt muffehus

4.2.2 *Anlegg tilhørende Elvia AS*

I medhold av energiloven gir NVE Elvia AS konsesjon til å bygge og drive følgende elektriske anlegg i Bærum kommune i Viken fylke, NVE-ref. 201006400-131:

I nye Hamang transformatorstasjon

- To transformatorer med ytelse 200 MVA og omsetning 132/47 kV
- Ett 132 kV innendørs gassisolert koblingsanlegg med 4 stk. bryterfelt
- Ett 132 kV innendørs gassisolert koblingsanlegg med 9 stk. bryterfelt. Koblingsanlegget skal driftes på 47 kV frem til underliggende regionalnett oppgraderes til 132 kV.
- To stk. petersen-spoler med nominell spenning 47 kV og ytelse 200 A

4.2.3 *Bortfall av konsesjon*

Gjeldende konsesjoner for dagens 300 kV luftledning på strekningen Hamang–Bærum–Smestad overføres til ny konsesjon. Dette gjør at følgende konsesjoner bortfaller herved:

- Anleggskonsesjon meddelt Statens kraftverker på Østlandet den 9. juli 1952, J. nr. 2995 E-52
- Anleggskonsesjon meddelt Direktoratet for staskraftverkene den 5. november 1964, J.nr. 1937 E-54

Anleggskonsesjon for nye Hamang transformatorstasjon meddelt Statnett den 07.10.2014 (NVE-ref. 201006400-50) bortfaller herved.

Punkt 4 i anleggskonsesjon meddelt Statnett SF den 04.02.2010 (NVE-ref. 200902939-6) når nye Hamang transformatorstasjon er idriftsatt.

4.2.4 *Vilkår om riving av eksisterende anlegg*

NVE stiller vilkår om at ca. 100 meter av eksisterende 300 kV kraftledning Hamang–Bærum skal fjernes innen to år etter idriftsettelse av nye Hamang transformatorstasjon. Eksisterende Hamang transformatorstasjon skal fjernes innen to år etter idriftsettelse av nye Hamang transformatorstasjon.

Det skal lages en plan for rivingen av transformatorstasjonen. Planen skal forelegges NVE før arbeidene igangsettes, og den kan inngå i miljø-, transport- og anleggsplanen.

4.2.5 Vilkår om midlertidig muffehus

Dersom det innen 2. kvartal 2022 viser seg at det ikke er behov for et permanent muffehus, forutsetter NVE at Statnett i god tid før byggestart søker om konsesjonsendring fra permanent til midlertidig muffeanlegg. I den forbindelse skal Statnett vurdere alternative plasseringer av et midlertidig anlegg ut fra oppdatert fremdriftsplan for bygging av den nye 420 kV-forbindelsen Hamang–Bærum–Smestad.

5 NVEs vurdering av søknader om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Ekspropriasjon innebærer at en grunneier/rettighetshaver må gi fra seg eiendomsrettigheter eller andre rettigheter uten å godta dette frivillig, mot at det i en etterfølgende skjønssak fastsettes erstatning. Dette vil kunne skje dersom grunneier/rettighetshaver og søker ikke lykkes i å forhandle seg fram til minnelige avtaler. NVE forutsetter at tiltakshaver forsøker å komme frem til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere jf. ekspropriasjonsloven § 12.

5.1 Hjemmel

Statnett SF har i medhold av lov om oreigning av fast eiendom av 23. oktober 1959 (ekspropriasjonsloven) § 2 nr. 19 søkt om tillatelse til å foreta ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de omsøkte elektriske anleggene, herunder rettigheter for lagring, atkomst og transport. Ekspropriasjonsloven § 2 nr.19 gir hjemmel til å ekspropriere «*så langt det trengst til eller for (...) varmekraftverk, vindkraftverk, kraftlinjer, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg.*»

Bestemmelsen gir NVE hjemmel til å samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrettigheter for å bygge og drive de omsøkte anleggene. Totalt har omtrent tjue grunneierne vært berørt av de alternative løsningene som har vært vurdert i konsesjonsprosessen. Omtrent tjue grunneiere blir berørt av tiltakene som NVE meddeler konsesjon til.

5.2 Omfang av ekspropriasjon

Søknaden gjelder ekspropriasjon til nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift/vedlikehold, herunder rettigheter for lagring, atkomst, ferdsel og transport i forbindelse med bygging og drift/vedlikehold av de omsøkte anleggene.

Statnett søker om ekspropriasjon til eiendomsrett for følgende arealer:

- Ny stasjonstomt med areal på ca. 9 300 m². Stasjonsarealet utvides med ca. 500 m² sammenlignet med opprinnelig konsesjonsgitt løsning.
- En ca. 80 meter lang permanent adkomstvei mellom Ringeriksveien og veien Hamang terrasse.
- Nødvendig areal for etablering av et nytt muffehus med inngjerdet areal på ca. 1370 m² og et ryddebelte rundt inngjerdet areal på ca. 480 m².

Statnett søker om ekspropriasjon til bruksrett for følgende arealer:

- *Kraftledningsgaten*

Her vil nødvendig areal for fremføring av nytt kabelanlegg bli klausulert. Klausuleringsbeltet utgjør en ca. 11 meter bred trasé for 300(420) kV kabelanlegget. Retten omfatter også rydding av skog/vegetasjon i traseen i driftsfasen.

- *Lagring, ferdsel og transport*

Dette omfatter nødvendige rettigheter til lagring, ferdsel og transport av utstyr og materiell på eksisterende privat vei mellom offentlig vei og ledningsanlegg, i terrenget mellom offentlig eller privat vei frem til nettanleggene og terrengtransport i kabeltraséen. Bruksretten gjelder også for uttransportering av tømmer som hugges i tilknytning til anlegget, og rett til å lande med helikopter.

- *Riggplasser*

Rett til å etablere riggplasser.

Gjennomføring av anleggsarbeider, bruk av veier i forbindelse med anleggstransport bruk av areal for midlertidige riggplasser/mellomlager er nærmere vurdert i kapittel 3.9.

Riggplasser og adkomstveier/anleggsveier som Statnett vurderer å benytte under anleggsperioden er merket i kartvedlegg til anleggskonsesjonen (NVE ref. 201006400-130) og samtykke til ekspropriasjon (NVE ref. 201006400-129).

5.3 Interesseavveining

Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd: «*Vedtak eller samtykke kan ikke gjerast eller gjevast uten at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade.*» Dette innebærer at samtlige skader og ulemper de omsøkte anlegg medfører, skal avveies mot den nytten som oppnås med ekspropriasjonen.

Statnett har søkt om ekspropriasjon for alle traséalternativer det er søkt om konsesjon til. Det vil være disse løsningene som til sammen skal vurderes ved den interesseavveining som skal gjøres for å ta stilling til ekspropriasjon. Det vil videre være den løsning det er gitt konsesjon for som danner utgangspunktet for interesseavveiningen.

5.3.1 Vurderinger av virkninger av konsesjongitt kabeltrasé og nytt muffehus

For grunneierne er virkningene av kabeltraseen i hovedsak knyttet til båndlegging av et belte hvor det ikke kan oppføres bygninger og hvor det må ryddes skog/vegetasjon. Det nye muffehuset etableres på et regulert friområde eid av Bærum kommune. Bærum kommune mener at Statnett må skaffer til veie et erstatningsareal i nærområdet for bortfall av regulert friareal som beslaglegges av muffehusanlegget med sikringsone. NVE legger til grunn at Statnett og Bærum kommune forsøker å inngå minnelig avtale om eventuelt erstatningsareal.

5.3.2 Vurdering av alternative løsninger

Vi viser til kapittel 3.1 over for vurdering av alternative alternativer for plassering av muffehus som er vurdert i konsesjonsbehandlingen.

5.3.3 Vurdering av om inngrepet uten tvil er til mer gagn enn til skade

Interesseavveiningen i denne saken innebærer at hensynet til samfunnets interesse i forsyningssikkerhet, reduserte energitap og avbruddskostnader avveies mot hensynet til de grunneiere eller rettighetshavere som blir berørt og til andre allmenne interesser knyttet til miljø i vid forstand. Se kapittel 3 for mer utdypende vurderinger av dette.

Enkeltpersoner blir i varierende grad direkte berørt av bygging og drift av de anleggene det er gitt konsesjon til. NVE mener allikevel at de samfunnsmessige fordelene ved dette tiltaket veier tyngre enn hensynet til den enkelte grunneier eller rettighetshaver. NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordelene ved de anlegg det er gitt konsesjon til utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre.

5.4 NVEs samtykke til ekspropriasjon

Det foreligger grunnlag etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd, jf. § 2 nr. 19 til å gi samtykke til ekspropriasjon for de anleggene Statnett har søkt om. NVE viser til vedtak om samtykke til ekspropriasjon, NVE ref. 201006400-129.

NVE gjør samtidig oppmerksom på at ekspropriasjonstillatelsen faller bort dersom begjæring av skjønn ikke er framsatt innen ett år etter endelig vedtak er fattet, jf. ekspropriasjonsloven § 16.

NVE forutsetter at Statnett forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere. Dersom dette ikke er mulig, skal den enkelte grunneier kompenseres gjennom skjønn.

5.5 Forhåndstiltredelse

Statnett søker også om forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven § 25. Forhåndstiltredelse innebærer at tiltakshaver kan sette i gang anleggsarbeidet før skjønn er avholdt/erstatning er fastsatt.

Normalt forutsetter samtykke til forhåndstiltredelse at skjønn er begjært. NVE har foreløpig ikke realitetsbehandlet denne delen av søknaden, og vil avgjøre søknaden om forhåndstiltredelse når skjønn eventuelt er begjært.

6 Vedlegg A - Oversikt over lovverk og behandlingsprosess

A.1 Energiloven

For å bygge, eie og drive elektriske anlegg kreves det konsesjon etter energiloven § 3-1. NVE er delegert myndighet til å treffe vedtak om å bygge og drive elektriske anlegg, herunder kraftledninger og transformatorstasjoner.

A.2 Ekspropriasjonsloven

Statnett har også søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven. I utgangspunktet skal tiltakshaver forsøke å inngå minnelige avtaler med grunneiere og rettighetshavere for å sikre seg nødvendige rettigheter til bygging, drift og vedlikehold av de elektriske anleggene. For det tilfelle det ikke er mulig å inngå minnelige avtaler med alle grunneiere og rettighetshavere, vil det være nødvendig med ekspropriasjonstillatelse for å kunne gjennomføre tiltaket. Etter ekspropriasjonsloven § 2 nr. 19 er *kraftlinjer, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg* mulige ekspropriasjonsformål. I tillegg til ekspropriasjon er det vanlig å søke om forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven § 25, som innebærer en tillatelse til å iverksette ekspropriasjonsinngrep før det foreligger rettskraftig skjønn. Det er NVE som er ansvarlig for behandlingen etter ekspropriasjonsloven.

A.3 Samordning med annet lovverk

A.3.1 Plan- og bygningsloven

Kraftledninger og transformatorstasjoner med anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 er ikke omfattet av lovens plandel. Lovens krav til konsekvensutredninger og krav til kartfesting gjelder fortsatt. Unntaket betyr at:

- konsesjon kan gis uavhengig av planstatus
- det ikke skal utarbeides reguleringsplan eller gis dispensasjon
- det ikke kan vedtas planbestemmelser for slike anlegg

Vedtak om elektriske anlegg som krever anleggskonsesjon skal kun fattes av energimyndighetene. De øvrige myndigheter er høringsinstanser. Statlige, regionale og lokale myndigheter får etter ikrafttredelse av den nye loven innsigelsesrett og klagerett på NVEs konsesjonsvedtak etter energiloven, jf. energiloven § 2-1.

Behandlingsreglene for kraftledninger skal praktiseres for elektriske anlegg med tilhørende konstruksjoner og nødvendig adkomst. Dette innebærer at adkomstveier som er nødvendig for driften av energianleggene skal inntegnes på konsesjonskartet, behandles samtidig med anlegget for øvrig og inngå i konsesjonsvedtaket. Disse skal ikke behandles etter plan- og bygningsloven, under forutsetningen at disse veiene gis en trygghende behandling etter energiloven, der berørte interesser gis mulighet for å gi sine innspill. Veier som ikke inngår i prosessen fram til konsesjonsvedtaket, skal framlegges i detaljplaner som følger opp konsesjonsvedtaket, eller behandles av kommunene etter plan- og bygningsloven.

Selv om nettanlegg kan etableres uavhengig av innholdet i eksisterende arealplaner, betyr ikke at det er likegyldig for utbygger eller NVE hvilken arealbruk som berøres og hvilke planer som foreligger. Eksisterende bruk av arealene er som før en viktig del av de reelle hensynene som skal ivaretas når alternative traseer vurderes og en konsesjonsavgjørelse fattes. Foreliggende regulering til vern kan for

eksempel være en viktig grunn til å unngå dette arealet, men planen gir ingen absolutte krav om å unngå arealet.

Elektriske anlegg som er unntatt fra plan- og bygningsloven skal i kommunale plankart fremtre som hensynssoner, noe som betyr at det skal registreres kraftledninger med tilhørende byggeforbudssoner i samsvar med regelverket til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. På kart vil ledninger være vist som et skravert område. Tidligere framstilling av ledninger som planformål (spesialområde, fareområde) med egne farger skal fases ut. Planformål ved ledninger skal framstilles ut fra forutsatt bruk av arealet i området for øvrig.

Kraftledninger med anleggskonsesjon er også unntatt fra byggesaksdelen i plan- og bygningsloven. Unntaket gjelder elektriske anlegg, som er en fellesbetegnelse på elektrisk utrustning og tilhørende byggtekniske konstruksjoner. Konstruksjoner som ikke har betydning for drift og sikkerhet ved de elektriske anleggene vil derfor omfattes av byggesaksbestemmelsene. Enkelte byggverk tilknyttet transformatorstasjoner vil dermed fortsatt kunne kreve byggesaksbehandling fra kommunen. I denne saken har ikke tiltakshaver søkt om slike byggverk.

A.3.2 Kulturminneloven

Alle fysiske inngrep som direkte kan påvirke kulturminner eller kulturlandskap, skal avklares mot kulturminneloven (kulml.) før bygging. Generelt skal det være gjennomført undersøkelser i planområdet for å avdekke mulige konflikter med automatiske fredete kulturminner, jf. kulml. § 9. Eventuelle direkte konflikter mellom det planlagte tiltaket og automatisk fredete kulturminner, må avklares gjennom en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven.

A.3.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven omfatter all natur og alle sektorer som forvalter natur eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen.

Lovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven skal gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, både nå og i framtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Loven fastsetter alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, og skal samordne forvaltningen gjennom felles mål og prinsipper. Loven fastsetter videre forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning.

Prinsippene i naturmangfoldloven skal trekkes inn i den skjønsmessige vurderingen som foretas når det avgjøres om konsesjon etter energiloven skal gis, til hvilken løsning og på hvilke vilkår. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det skal fremgå av begrunnelsen hvordan prinsippene om bærekraftig bruk er anvendt som retningslinjer. Tiltakets betydning for forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer eller arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5 drøftes der det er aktuelt. Miljøkonsekvensene av tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til det planlagte tiltaket og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.

7 Vedlegg B – Sammenfatning av høringsuttalelser

7.1.1 Endringssøknad av 25.09.2019

Endringssøknad av 25.09.2019 og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse, ble sendt på høring, 09.10.2019. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 22.11.2019.

Bærum kommune ba om utsatt høringsfrist til 07.02.2020. Den 08.11.2019 innvilget NVE utsatt høringsfrist til 20.12.2019 for Bærum kommune.

Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort etter gjeldende regler to ganger i Budstikka i uke 42 og 45, én gang i Aftenposten i uke 42, samt i Norsk lysingsblad.

Følgende instanser fikk søknaden på høring: Bærum kommune, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap – Region Øst-Norge, Fylkesmannen i Oslo og Viken, Akershus fylkeskommune (nå Viken fylkeskommune), Hafslund Nett AS (nå Elvia AS) og Sandvika Vel.

Statnett orienterte berørte grunneiere og tekniske etater om søknaden og om fristen for å komme med uttalelser.

7.1.2 Tilleggssøknad av 11.03.2020

Tilleggssøknaden av 11.03.2020 og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse ble sendt på høring den 24.03.2020. Høringsfristen ble satt til 27.04.2020.

Den offentlige høringen ble kunngjort én gang i Budstikka og én gang i Aftenposten i uke 14, samt i Norsk lysingsblad.

Den 03.04.2020 søkte Bærum kommune om utsatt høringsfrist til 25.05.2020. Den 07.04.2020 innvilget NVE utsatt høringsfrist som forespurt til 25.05.2020.

Følgende instanser fikk søknaden på høring: Bærum kommune, Fylkesmannen i Oslo og Viken, Viken fylkeskommune, Elvia AS, Torill Ramleth, Kjell Stenstadvold, og Sandvika Vel.

Statnett orienterte berørte grunneiere og tekniske etater om søknaden og om fristen for å komme med uttalelser.

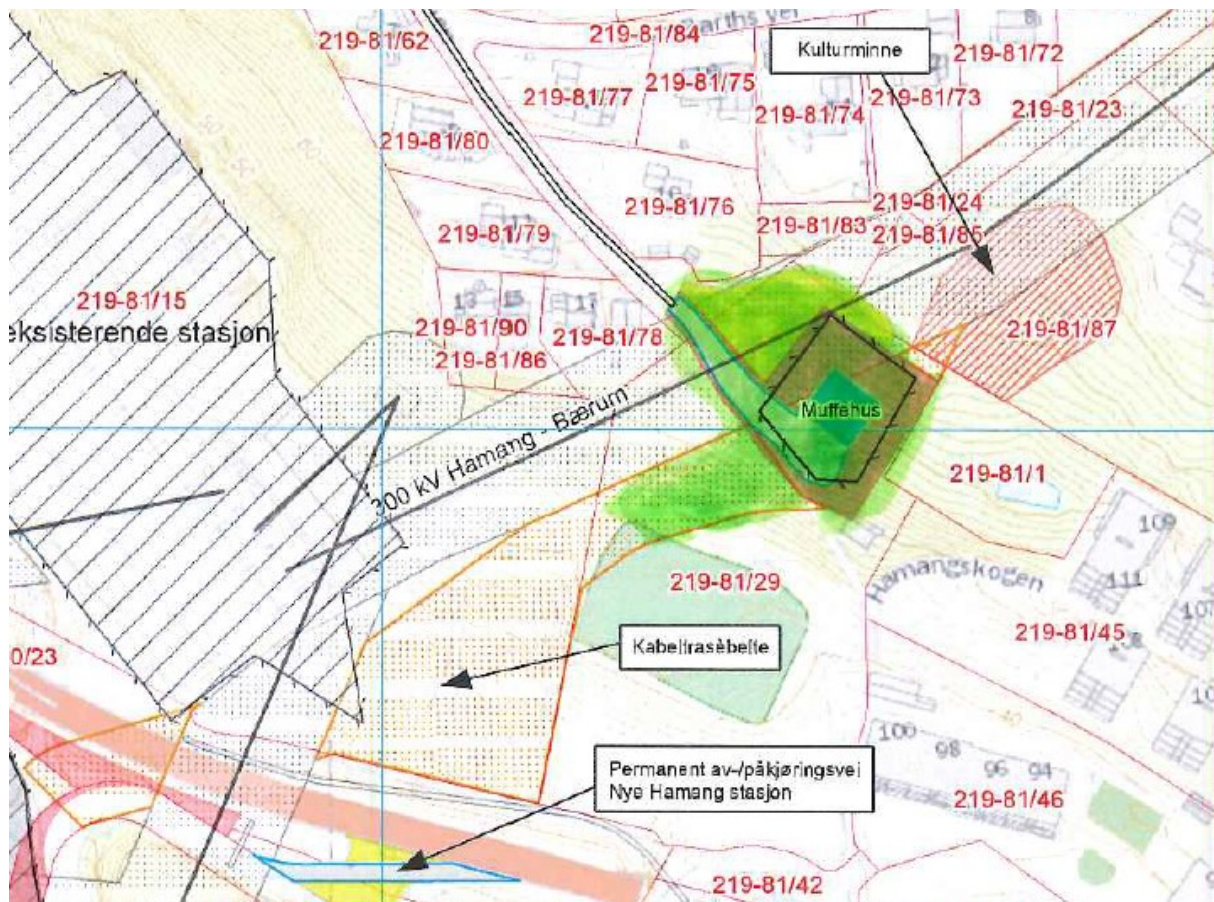
7.2 Innkomne merknader til endringssøknad av 25.09.2019

NVE mottok seks høringsuttalelser til endringssøknaden. Samtlige uttalelser er sammenfattet under. Statnett kommenterte uttalelsene i brev av 13.01.2020 og uttalelsen fra Bærum kommune i brev av 06.02.2020. Statnett kommenterte høringsuttalelsene tematisk og er derfor gjengitt i eget avsnitt under.

Kommunale og regionale myndigheter

Fylkesmannen i Oslo og Viken (11.11.2019) har ingen merknader til endringssøknaden.

Akershus fylkeskommune (18.11.2019) har vurdert søknaden ut fra fylkeskommunens rolle som regional planmyndighet og som fagmyndighet for kulturminnevern. Fylkeskommunene skriver at det nye muffehuset er planlagt etablert i umiddelbar nærhet til et registrert automatisk fredet kulturminne lokalisert tett opp til eiendomsgrensen mellom gbnr. 81/87, 81/29 og 81/1. Dette er en boplass fra eldre steinalder (id-nr. 109396 i kulturminnedatabasen Askeladden). Det er sannsynlig at steinalderboplassen fortsetter videre innenfor arealet hvor muffehuset er planlagt. Steinalderboplassens avgrensning må derfor avklares.

Kart 7: Kart vedlagt høringsuttalelse fra Viken fylkeskommune.

Fylkeskommunene skriver at mesteparten av området for de omsøkte tiltakene er i dag svært nedbygde med en rekke tekniske inngrep. Gitt at det er tidligere funn av automatisk fredete kulturminner i området vurderer fylkeskommunene at det er potensial for ytterligere funn innenfor tiltaksområdet. På grunnlag av dette krever fylkeskommunen at det gjennomføres arkeologisk registrering iht. kulturminneloven § 9 *Undersøkelsesplikten*. Registreringen vil primært foregå innenfor arealene som ikke er berørt av moderne inngrep. Steinalderboplassen er automatisk fredet og arealene er båndlagte mot alle former for inngrep, jf. kulturminneloven § 3. Ifølge fylkeskommunen vil det være hensiktsmessig å utarbeide en bestemmelse som både ivaretar arealet som et fredet kulturminneareal, men som samtidig tilrettelegger for fremtidige vedlikehold og reparasjoner.

Denne landskapsspesifikke, kulturelle konteksten for kulturminnet vil gå tapt ved terrengendringer og et dominerende bygg i form av et muffehus. Tiltaket vurderes derfor som utilbørlig skjæmmende. Det er også en fare for at bygging av et muffehus kan gripe inn i det fredete arealet i form av kjøring med tunge maskiner, lagring av materiell eller liknende. Fylkeskommunen bemerker at det ikke går klart frem av søknaden hvor det blir behov for kjøre med anleggsmaskiner. Det er også svært sannsynlig at boplassen fortsetter videre inn i planlagt område for muffehus, og at tiltaket således vil gripe inn i selve funnområdet. Dette kan imidlertid først konkluderes når den arkeologiske registreringen er ferdigstilt.

Fylkeskommunen mener det av kulturminnehensyn er hensiktsmessig at det utredes et alternativ med luftledning over området som et alternativ til omsøkt løsning. Fylkeskommunen minner om

at hvis det ikke er mulig å ivareta det automatisk fredete kulturminnet innenfor konsesjonen, kan tiltakshaver søke om dispensasjon iht. kulturminneloven § 8.

Bærum kommune (18.12.2019) varsler i sin uttalelse at de vil fremme innsigelse mot omsøkt plassering (og ikke-omsøkt alternativ 2) av muffehuset på deres eiendom. De har i sin uttalelse en rekke merknader som oppsummeres tematisk under.

Plassering av muffehus

Den omsøkte plasseringen av muffehuset er på et regulert friområde eid av Bærum kommune. Kommunen mener konsekvenser av det nye muffehuset i liten grad er utredet og vurdert. Statnett har fokusert på virkninger for utnyttelsen av sine egne arealer som inngår i områdereguleringsplan Franzefoss, og har av den grunn forkastet alternativ 2 (som også er lokalisert på kommunens eiendom). Kommunen er overrasket over at et så stort tiltak foreslås på kommunens eiendom uten at dette er drøftet med kommunen som grunneier på forhånd.

Forholdet til ny 420 kV forbindelse Hamang–Bærum–Smestad

Etter kommunens vurdering er det positivt at Statnett prioriterer kabel ut fra nye Hamang transformatorstasjon og 250 meter østover. Kommunen understreker imidlertid at kommunens primære standpunkt er at hele forbindelsen fra Hamang til Bærum transformatorstasjon bør bygges som jordkabel. Dette vil gjøre etablering av et permanent muffehus unødvendig.

Kommunen mener muffehuset bør bygges på Statnetts egen eiendom som er et uavklart transformasjonsområde hvor det er enkelt å komme til. Planprosessene for Franzefoss vil pågå i flere år før arealene er klare for byutvikling. Etter kommunens forståelse er det mulig å etablere en enkel konstruksjon for midlertidig påkobling til eksisterende luftledning om det kun er snakk om en kort periode i påvent av endelig avklaring av om 420 kV forbindelsen Hamang–Bærum skal bygges som jordkabel eller ikke. Kommunen er imidlertid villig til å drøfte innpassing av et enkelt midlertidig muffeanlegg på friområdet ved Hamang klekkeri.

Dersom konsesjonsbehandlingen likevel resulterer i at luftledning velges som permanent løsning, ønsker kommunen en dialog om å finne den best egnede permanente lokaliseringen av et muffehus. Konkret lokalisering må vurderes i prosessen for områderegulering for Franzefoss eller i forbindelse med konsesjonsbehandling av 420 kV forbindelsen Hamang–Bærum–Smestad.

Hamang klekkeri

Den omsøkte plasseringen av muffehuset kommer etter kommunens vurdering altfor nær Hamang klekkeri. Hamang klekkeri med tilhørende dam har vært i virksomhet siden 1857 og er landets eldste klekkeri for laks og ørret. Det har således kulturhistorisk verdi. Muffehuset vil påvirke opplevelsen av det viktige men beskjedne kulturmiljøet negativt. Kommunen mener heller ikke at anleggsarbeid vil være forenlig med samtidig drift av klekkeriet. Omsøkte tiltak fører til at halve klekkeriet og halve dammen utsettes for elektromagnetiske felt som er høyere enn 0,4 μ T. Ingen vet hvordan dette kan påvirke laksefiskyngel, men forskjellen er kanskje ikke avgjørende ettersom også dagens luftledning innebærer elektromagnetisk påvirkning på yngelen i klekkeriet.

Naturmangfold

Videre konstaterer kommunen at omsøkte plassering er i et skogbevokst friområde der det nylig er registrert forekomst av den rødlistede soppen skrukkøre (NT) som vokser på død ved av alm (VU) som også er et rødlistet treslag. Rett nordøst for alternativet finnes det rik edelløvsskog med rikt

hasselkratt som er sterkt truet ifølge rødlisten. Flere forhold indikerer at skogsområdet sannsynligvis kan inneholde truede arter og være del av en ikke kartlagt forekomst av en truet kalkskogtype. Før det gis konsesjon mener kommunen at det stilles krav om registrering av naturmangfold og det må redegjøres for hvordan viktige naturverdier påvirkes av tiltaket og hvordan tilpasninger eventuelt kan gjøres.

Utforming av transformatorstasjon

Fasadeuttrykket til ny transformatorstasjon fremgår ikke tydelig fra søknadsunderlaget. Kommunen ønsker at det brukes farger/materialer som er nedtonede og som demper byggets volum. Sett fra grøntområdet ved Sandvikselva er det viktig at bygget glir inn i bakgrunnen og fremstår som et tydeligere fremmedelement enn strengt tatt nødvendig. Fasaden mot Ringeriksveien er vist med lange horisontale linjer som gir inntrykk av etasjehøyder. Kommunedirektøren anbefaler supplering med en ryddig og rolig variasjon vertikalt som bryter opp det langstrakte horisontale preget.

Kommunalteknisk infrastruktur

Eksisterende vann- og avløpsledninger må tas hensyn til og det må innhentes uttalelse fra Vann og avløp i Bærum kommune før tiltak igangsettes. Kommunen mener at tiltakshaver må opprettholde trygge gang/sykkelforbindelser både sommer- og vinterstid under anleggsfasen både for ny transformatorstasjon og eventuelt muffehus.

Avbøtende tiltak og vilkår

Kommunen konstaterer at den kommunale veien Maarveien er smal og lite egnet for anleggstrafikk. Forlengelsen av veien som gang- og sykkelvei mot Hamangskogen er en viktig gangforbindelse. Både denne og gang- og sykkelstien som tar av nordøstover langs dagens luftledning er mye brukt og definert som en del av kommunens sykkelnett. Om det gis konsesjon mener kommunen at det må settes vilkår om at gang- og sykkelforbindelsen opprettholdes også i anleggsfasen. Maarveien må videre oppgraderes for tiltakshavers regning for å tåle anleggstrafikk.

Videre mener kommunen det må stilles vilkår om at anleggsfasen konsentreres i perioden 10. juni–15. september når Hamang klekkeri ikke er i drift. I klekkeriets driftsfase må klekkeriet være sikret vanntilførsel med frist og rent vann og adkomst med bil. Fiskeyngel er avhengig av skygge fra alle kanter. Kommunen krever derfor en avtale om medbestemmelse med hensyn til rydding av vegetasjon nærmere enn 50 meter fra klekkeriet.

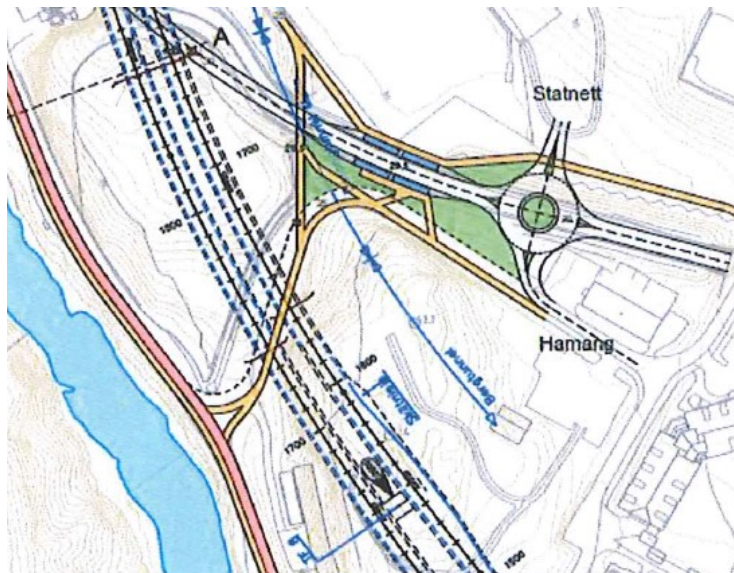
Kommunen mener videre at det må skaffes til veie et erstatningsareal i nærområdet for bortfall av regulert friareal som beslaglegges av muffehusanlegget med sikringssone.

Kommunen konstaterer også at foreslått plassering grenser til areal som er båndlagt etter kulturminneloven pga. en steinalderboplass. Kommunen mener at konsekvensene for verneverdiene må utredes og avbøtende tiltak iverksettes.

Privatpersoner, velforeninger og boligselskaper

Sameiet Hamang Gård og sameiet Hamang terrasse 55 (20.11.2019) skriver i en felles høringsuttalelse at de begge sameier har adkomst via veien Hamang terrasse. De er bekymret for konsekvensene av forslaget til ny permanent avkjøringsvei fra Ringeriksveien (gamle E16) rett nord for Hamang-tunellen. De har forstått det sånn at denne avkjøringen normalt vil være stengt og kun brukes for spesialtransport til og fra ny transformatorstasjon. De viser til at det i kommunens plan for utbygging av Franzefoss-området er inntegnet en rundkjøring på samme sted. Den skal sikre fremtidig

avkjøring til Franzefoss Sør og til Hamang terrasse. Det er vesentlig for sameiene at Statnetts forslag til avkjøringstrasé ikke blir til hinder for at det på tilnærmet samme sted bygges en rundkjøring for allmenn ferdsel.

Kart 8: Plantegning med forslag til ny rundkjøring vedlagt høringsuttalelsen.

Da arbeidet med ny E16 startet, ble veien Hamang terrasse lagt om. Dette førte til en dårligere utforming av veien mht. kurvatur og stigning som gjør at det i vinterhalvåret renner smeltevann over veibanen som kan fryse til om natten. Sameiene klaget på veiutformingen den gangen, men det ble sagt at veien skulle flyttes tilbake til opprinnelige trasé når E16 var ferdig. Planene om nye Hamang transformatorstasjon gjør likevel at veien ikke kan tilbakeføres. Sameiene konstaterer at konsesjonssøknaden omfatter ekspropriasjon av den gamle veitraseen.

Dagens dårlige utforming av veien gjør det desto viktigere at den nye rundkjøringen på Ringeriksveien kan etableres for alminnelig ferdsel. Dersom Statnett får tillatelse til å bygge ny adkomstvei, må Statnett i samråd med kommunene sørge for at den ikke hindrer etablering av ny rundkjøring. Sameiene ber samtidig om at Statnett/kommunen flytter betongblokkene som i dag står i nedre del av Hamang terrasse minst 50 cm lengre ut slik snøkanter etter brøyting ikke innsnevrer veibanen for mye.

Torill Ramleth (på vegne av beboere i Maarveien 10, 11, 13, 15 og 17 og Dr. Barths vei 14 og 18) (21.11.2019) stiller seg undrende til søknaden som har en svært mangelfull konsekvensutredning. De stiller spørsmål ved om det har vært gjennomført befarings i forbindelse med utarbeidelse av søknaden. De mener endringssøknaden må ses i sammenheng med Statnetts konsesjonssøknad om ny 420 kV forbindelse på strekningen Hamang–Bærum–Smestad. Det at Statnett har valgt å dele opp anlegget i to søknader gjør at det mangler en grundig og helhetlig konsekvensutredning med hensyn til påvirkning av miljø og omgivelser, båndlegging av arealer, samt en samfunnsøkonomisk analyse av begge anleggene samlet.

De etterlyser en nærmere beskrivelse og vurdering av hvilke konsekvenser plasseringen av muffehuset medfører og hvilke avbøtende tiltak som er planlagt. De viser til at Statnett i søknaden skriver at nøyaktig plassering av muffehuset vil bli bestemt i detaljprosjekteringen. De understreker at plasseringen vil ha stor betydning for nøyområdet og at nøyaktig plassering må avklares i en eventuell konsesjon.

De konstaterer at muffehuset er planlagt plassert i bratt terreng som vil innebære utkjøring av mye overskuddsmasser. Området består av løsmasser på fjell og en må påberegne sprengningsarbeider for å kunne opparbeide arealet for muffehuset. Nærmeste kjørbare adkomstvei er Maarveien som er en smal boligvei uten fortau. I situasjonsplanen er Maarveien omtalt som bil- og sykkelvei. De understreker at dette er en kjørevei uten etablert gang- og sykkelvei. Utkjøring av masser via denne veien vil skape svært usikker barnehage- og skolevei. Maarveien er dessuten på deler av strekningen svært bratt og kan være svært isete på vinterstid.

Maarveien er videre en blindvei som ender i en sentral turvei som forbinder Dønski og Gjettum med Hamag-området og Sandvika. Den har høy bruksfrekvens. De konstaterer at gangforbindelsen er fjernet på kartskissene i søknaden og gangstien blir liggende innenfor grensene og gjerdet til muffehuset. Det er ikke mulig å flytte denne turveien uten å gjøre store inngrep i den svært bratte skråningen sørvest for dagens turvei. Om turveien stenges for ferdsel, må man gå via Evje barneskole for å komme til Sandvika, noe som er en svært lang omvei. Videre konstaterer de at eksisterende turvei som går nordøstover langs bebyggelsen i retning mot Martina Hansen er fjernet i kartskissen.

De påpeker også at muffehuset er plassert tett inntil klekkeriet på Hamang. Hvorvidt anleggsarbeidene eller magnetfeltet vil påvirke klekkeriet er ikke omtalt i søknaden. Avstanden mellom nytt muffehus og eksisterende boligbebyggelse er ikke omtalt i søknaden. De viser til at det er boliger både nord, nordvest og sør for planlagt muffehus. Boligene som vil ha innsyn til nytt muffehus ligger i dag 24–60 meter fra der Maarveien slutter. 60 meter sør for muffehuset ligger Hamangskogen 94–100 som er en boligblokk.

Beboerne viser til at dersom det velges kabel på ny 420 kV forbindelse Hamang–Bærum–Smestad, vil muffehuset bli overflødig og følgelig måtte rives. Dette vil igjen gi nærmiljøet en stor miljømessig belastning med støy, støv og tungtransport. Det vil etterlates et sår i terrenget hvor muffehuset er anlagt.

De konstaterer at magnetfeltnivåer er beregnet med 580 A i gjennomsnittlig belastning som er lik dagens gjennomsnittlige belastning. De etterlyser beregninger av magnetfeltet som tar hensyn til fremtidige strømverdier siden det er foreslått at anlegget skal driftes på 300 kV i 10 år etter bygging. De bemerker også at det ikke vurdert om muffehuset genererer driftsstøy.

Beboerne registrerer at Statnett har vurdert en alternativ plassering av nytt muffehus ca. 270 meter unna egen eiendom, men de har forkastet denne med begrunnelse av at plasseringen ikke er gunstig med hensyn til planlagt boligregulering. De er enig i at den alternative plasseringen ikke er særlig bra, men de peker på at Statnett eier store arealer som grenser til Ringeriksveien. Etter deres mening er det fullt mulig å plassere muffehuset på egen grunn for å redusere konsekvensene for boligområdene. De etterlyser vurdering av en slik plassering. De etterlyser også vurdering av andre mer midlertidige løsninger som må være mer kostnadseffektive inntil det er bestemt endelig løsningsvalg for ny forbindelse mellom Hamang og Bærum.

Dersom det gis konsesjon til kabling av ny 420 kV forbindelse, vil det ikke være nødvendig med muffehus. De mener at det heller ikke vil være behov for muffehuset dersom det gis konsesjon til luftledning. De konstaterer at behovet for muffehus er begrunnet med ønske om boligutvikling på Statnetts eiendom, og stiller spørsmål ved om det riktig at hensynet til eksisterende boligmiljø må vike for fremtidig boligutvikling.

Beboerne mener at Statnetts planer ikke er forenlig med Statnetts egen miljø- og klimastrategi eller formålsparagraf. De anmoder NVE om å avslå omsøkte tiltak, kreve en grundig konsekvensutredning

med alternative løsninger, samt kreve en helhetlig konsekvensutredning og samfunnsøkonomisk analyse for begge de omsøkte nettanleggene sett under ett.

Sandvika Vel (11.11.2019) har ingen merknader til flere av punktene i endringssøknaden. De er derimot negative til den skisserte luftledningsløsningen på strekningen Hamang–Bærum og ønsker at det velges jordkabel på strekningen. De begrunner dette med at den høyere kostnaden for kabelalternativet blir en begrenset kostnad for brukerne regnet over levetiden til den nye forbindelsen. De mener arealet en luftledning båndlegger er i et av landets mest tettbeboede boligstrøk, og at en jordkabel vil båndlegge vesentlig mindre arealer. Jordkabel gir videre mindre visuelle virkninger og reduserer eventuelle negative helsemessige virkninger av ledningen.

7.2.1 Statnetts kommentarer til høringsuttalelsene

Kommentarer til uttalelsen fra Bærum kommune

Statnett har registrert Bærum kommunes innvendinger mot ledning fra Hamang til Smestad via Bærum transformatorstasjon. Dette behandles i prosjektet for forbindelsen mellom Hamang, Bærum og Smestad transformatorstasjoner. Det er korrekt at muffehuset ikke er nødvendig dersom det skal kables hele veien mellom Hamang transformatorstasjon og Bærum transformatorstasjon.

Statnett stiller seg for øvrig undrende til at Bærum kommune varsler at de vil fremme innsigelse mot en løsning som ivaretar intensjonen som lå til grunn for OEDs endelige konsesjonsvedtak i 2014. Ny transformatorstasjon kan bygges for luftledning mot Bærum i tråd med gjeldende konsesjon, men Statnett mener dette er en løsning som ikke er i tråd med OEDs vedtak og Bærum kommunes klage på NVEs vedtak i 2012. Som grunneier ønsker Statnett også å realisere verdien som flyttingen av stasjonen er begrunnet med. Luftledning inn i ny stasjon er heller ikke en optimal forberedelse for en eventuell fremtidig 420 kV kabel videre mot Bærum, da det vil kreve en dyr og komplisert ombygging av stasjonen på et senere tidspunkt. En forlengelse av en kabel fra et muffehus er betydelig enklere.

Dersom den omsøkte plasseringen av muffehuset vurderes å ha for store konsekvenser for andre interesser, går Statnett gjerne i dialog med Bærum kommune og NVE om alternative plasseringer av muffehuset. Statnett vurderer alternative plasseringer som de tar sikte på å presentere for Bærum kommune og NVE i avtalt innsigelsesmøte den 13.02.2020.

Statnett har for øvrig ingen merknader til vilkårene/avbøtende tiltak som Bærum kommune foreslår i sin uttalelse. Statnett er videre enig i at det sikkerheten for gang- og stiforbindelser må ivaretas under anleggsperioden. Det kan bli utfordrende å holde begge stiforbindelser i området rundt tiltaksområdet åpne under anleggsperioden. Dersom muffehuset bygges på sommerstid, vil det antakelig være mindre trafikk på stiene enn ellers i året slik at ulempene dermed begrenses. Statnett antar at det ikke vil bli nødvendig med anleggsarbeider på vinterstid i forbindelse med bygging av muffehuset. Statnett vil avklare mulige konfliktpunkter med eksisterende vann- og avløpsledninger med kommunen under detaljprosjekteringen av stasjonen.

Angående farge- og materialvalg for fasader vil Statnett vurdere under detaljprosjekteringen om det finnes andre farger/materialer som er nedtonede og som demper byggets fremtoning. Dette kan eventuelt diskuteres nærmere på innsigelsesmøtet den 13.02.2020. Statnett har benyttet arkitekt i forbindelse med fasadeutformingen som er presentert i søknaden.

Kommentarer til øvrige høringsuttalelser

Statnett har kommentert høringsuttalelsene tematisk og ikke hver høringsuttalelse for seg. Under følger en oppsummering av Statnetts kommentarer.

Forholdet til kulturminner

Statnett har bestilt feltregistreringer som fylkeskommunen stiller krav om. Deler av undersøkelsen vil skje på Bærum kommunes eiendom og Statnett vil også søke kommunen om tillatelse til gjennomføring av undersøkelsene. Statnett skriver at den omsøkte plasseringen av muffehuset er lagt utenfor det fredete kulturminnet. Dersom det gjennom feltregistreringene fremkommer nye opplysninger, er det mulig å gjøre mindre justeringer av plasseringen. Statnett vil gjøre dette i samarbeid med kulturminnemyndighetene og Bærum kommune.

Konsekvenser for lokaltrafikk

Statnett har søkt om rett til permanent avkjøring fra Ringeriksveien for transformatortransport til og fra nye Hamang transformatorstasjon. Avkjøringen skal kun brukes for spesialtransport og vil normalt være avstengt i lengre perioder. Inntransport av nye transformatorer er planlagt i 2023 og vil deretter brukes ytterst sjelden, normalt sjeldnere enn hvert tiende år. Statnett kan ikke se at det vil være noe problem å ivareta kravet om transformatortransportvei ved en fremtidig ombygging av Ringeriksveien med ny rundkjøring.

Når det gjelder ønske om flytting av betongblokker ved avkjøringen fra Franzefossveien til Hamang terrasse, planlegger Statnett å gjennomføre tiltak før anleggsstart som ivaretar trafiksikkerheten for kjøring til Hamang terrasse og Hamangskogen. Dette skal spesifiseres nærmere i MTA-plan.

Anleggsperioden

Statnett vil gjennomføre trafiksikkerhetstiltak i anleggsperioden i Maarveien etter krav fra Bærum kommune som er veieier. Statnett vil hensynta naboer og spesielt myke trafikanter i anleggsperioden. Eksisterende turveier fra Hamang mot Sandvika og mot Martina Hansen vil bli opprettholdt når tiltaket er ferdigstilt. I anleggsperioden kan det bli midlertidige begrensninger i bruken av turveiene. Hamang klekkeri vil ikke bli berørt, hverken i anleggsperioden eller senere.

Visuelle virkninger

For å dempe den visuelle virkninger av det nye muffehuset har Statnett planlagt at fasaden skal kles med treverk. Statnett bekrefter at innstrekktstativet til muffehuset er riktig illustrert i visualiseringen i søknaden.

Plassering av muffehuset – permanent eller midlertidig løsning

Muffehuset er planlagt bygget tidligst i 2023. Da vil forhåpentligvis endelig løsningsvalg for forbindelsen Hamang–Bærum–Smestad være avklart. Dersom Statnett får konsesjon til 420 kV kabel på strekningen Hamang–Bærum, vil det settes opp en enklere, midlertidig løsning som ikke vil kreve like store inngrep. Det er også en mulighet for at man kan unngå muffehuset i sin helhet. Plassering av et eventuelt midlertidig muffehus vil også vurderes og kan antageligvis flyttes ned mot eksisterende endemast som er plassert ved gjerdet til dagens stasjon. En midlertidig løsning vil være avhengig av hvor lenge muffeanlegget skal bli stående.

Dersom muffehuset plasseres på Statnetts egen grunn, vil muffehuset (dersom det blir permanent) være i konflikt med boligutviklingsplanene for Franzefossbyen og det vil i så fall være mer hensiktsmessig å trekke luftledning helt inn i ny stasjon, slik gjeldende konsesjon gir tillatelse til. Statnett er pålagt å forvalte sine verdier på en mest mulig hensiktsmessig måte. Myndighetenes beslutning i 2014 om å flytte transformatorstasjonen, er begrunnet med at det skaper betydelige

verdier for samfunnet i form av boligutvikling og at disse oppveier for ekstrakostnaden på flere hundre millioner kroner som flyttingen medfører.

Magnetfelt

Statnett skriver at beregningene for magnetfelt i søknaden er basert på forventet gjennomsnittsstrøm i årene fremover. Statnetts prognoser viser at gjennomsnittsstrømmen ikke forventes å øke vesentlig i 10–20 års perspektiv. Selv om forbruket på vinteren forventes å øke noe, blir ikke gjennomsnittsstrømmen over året høyere. Ved fremtidig overgang fra 300 kV til 420 kV systemspenning vil gjennomsnittsstrømmen reduseres, men dette avhenger av forbruksutvikling, kraftproduksjon og endringer i andre deler av kraftsystemet. Gjennomsnittsstrømmen vil uansett være langt under kapasiteten som den nye forbindelsen dimensjoneres for.

Støy

Ifølge Statnett vil muffeanlegget ikke genere støy utover koronastøy (knitring) under spesielle atmosfæriske forhold. Det er ingen bevegelige deler i muffehuset som vil generere støy.

7.3 Innkomne merknader til tilleggssøknad av 11.03.2020

NVE mottok sju høringsuttalelser til tilleggssøknaden av 11.03.2020. Samtlige uttalelser er sammenfattet under. Statnett kommenterte uttalelsene i brev av 08.05.2020. Statnett kommenterte høringsuttalelsene tematisk og er derfor gjengitt i eget avsnitt under.

Kommunale og regionale myndigheter

Viken fylkeskommune (tidligere Akershus fylkeskommune) (17.04.2020) skriver i sin uttalelse at etter deres forståelse vil muffehuset plasseres i god avstand til E16. Ny transformatorstasjon er imidlertid plassert på motsatt side over ny E16-tunnel. De påpeker at dersom det skal graves eller gjøres andre tiltak mellom muffehus og ny transformatorstasjon må byggeplan godkjennes av Statens vegvesen i god tid før tiltakene skal gjennomføres. Fylkeskommunen minner om at tiltak over/under og innenfor byggegrensen til gamle E16 (Ringeriksveien) nå må godkjennes av Viken fylkeskommune som ny veimyndighet når veien har blitt omklassifisert til fylkesveg.

Med hensyn til virkninger for kulturminner opprettholder fylkeskommunen sine merknader gitt høringsuttalelse datert 19.11.2019 til den første endringssøknaden. Før fylkeskommunen kan avgi en endelig uttalelse, må vi gjennomføre en arkeologisk registrering, jf. kulturminneloven § 9. Endringen i muffehusets plassering vil ikke påvirke behov eller omfang av den arkeologiske registreringen.

Når det gjelder de to omsøkte alternativene for muffehus, vurderer fylkeskommunen per i dag alternativ 1a som mest fordelaktig med hensyn til kjente kulturminner. Dette alternativet ligger lengst vekk fra den automatisk fredete steinalderboplassen (ID 109396). De har imidlertid ikke grunnlag for å gi en endelig uttalelse før den arkeologiske registreringen er gjennomført, da de først etter registreringen vil ha kartlagt omfanget av automatisk fredete kulturminner innenfor tiltaksområdene.

Fylkesmannen i Oslo og Viken (21.04.2020) har vurdert søknaden ut fra nasjonale og vesentlige regionale hensyn innenfor sine ansvarsområder. Fylkesmannen har ingen merknader til de forelagte planene og vurderer de to alternativene som like gode.

Bærum kommune (04.05.2020) viser til tidligere høringsuttalelse av 18.12.2019, innsigelsesmøte med NVE og Statnett den 13.02.2020, samt etterfølgende felles befarings av alternative muffehusplasseringer den 19.02.2020.

Begge alternativer er imidlertid plassert på et regulert friområde eid av Bærum kommune. Dette er et areal som i kommunedelplanen er definert som «H550 hensynssone landskap». Området vil få større verdi som ubebygget naturareal når Franzefoss-området er bygget ut. Kommunen konstaterer at begge alternativer ser ut til å være i konflikt med vann- og avløpsledninger. Før omlegging må Statnett konsultere vann- og avløpsetaten i Bærum kommune. Vann- og avløpsledninger må ha minimum 4 meters avstand til muffehuset. Kommunen konstaterer videre at begge alternativ innebærer en klar forbedring sammenlignet med opprinnelig omsøkt muffehusplassering med hensyn til virkninger for naturmangfold.

Alternativ 1

Selv om alternativ 1 gir økt avstand til Hamang fiskeklekkeri, mener kommunen at anleggsperioden må konsentreres til perioden 10.6.–15.9. når klekkeriet ikke er i drift. Kommunen vurderer anleggstrafikk på Maarveien og redusert fremkommelighet på de mye brukte gang- og sykkelforbindelsene som konfliktfylt. Boligene nederst i Maarveien får imidlertid et ryddigere utsyn om alternativ 1 velges siden dagens luftledning legges som jordkabel noe lenger østover og muffehuset etableres noe lengre unna. Kommunene vurderer det som positivt at alternativ 1 gir mindre konsekvenser for naturmangfold og økt avstand til registrerte kulturminner og areal med potensiale for fornminner. Kommunen kan akseptere alternativ 1 forutsatt at det settes vilkår om at anleggsfasen konsentreres i perioden 10.6.–15.9.

Alternativ 1a

Kommunen konstaterer at alternativ 1a ikke er i konflikt med kjente kulturminner og heller ikke med klekkeriet. Muffehuset vil her ligge foran boligene nederst i Maarveien, men på et lavere nivå. Kommunen vurderer imidlertid at innstrekktativet vil bli høyt og at dagens luftledning vil bli betydelig mer visuelt forstyrrende enn tilfellet er med alternativ 1. En fordel med alternativ 1a er at anleggstrafikk i liten grad vil berøre Maarveien og heller ikke hindre trafikk på de mest brukte gang- og sykkelforbindelsene i området. Siden anleggsarbeidet må foregå om sommeren og grusbanen må brukes som riggområde, vil denne ikke kunne brukes til aktiviteter/lek i anleggsperioden.

Kommunen kan akseptere alternativ 1a med vilkår om at Bærum kommune krever leie iht. regulativ for bruk av grusbanen som riggplass. Kommunen forutsetter videre at adkomst for anleggstrafikk avklares med Bærum kommune Vei og Trafikk, samt at nødvendig oppgradering/forsterkning av adkomstveien fra Hamang Terrasse bekostes av Statnett.

Vilkår og avbøtende tiltak

Kommunen mener følgende vilkår bør innarbeides i konsesjonen uavhengig av hvilken plassering for muffehuset som velges:

- Konsekvenser for verneverdier må utredes og avbøtende tiltak iverksettes
- For området med muffehus må det stilles krav om marksikringsplan utarbeidet av fagfolk med riktig kompetanse.
- Terreng og vegetasjon som skal ivaretas må være sikret i anleggsfasen.
- Om det er aktuelt at muffehuset blir midlertidig må det utarbeides en plan for hvordan inngrepsområdet skal istandsettes og revegeteres når huset er fjernet.
- Klekkeriet må sikres vanntilførsel med friskt og rent vann og biladkomst.

- Fiskeyngelen er avhengig av skygge fra alle kanter. Kommunens fiskeforvalter må derfor ha avtalefestet medbestemmelse mht. rydding av vegetasjon nærmere enn 50 meter fra klekkerivirksomheten.
- Opprusting av Maarveien før den kan benyttes til anleggstrafikk. Kommunen forutsetter at tiltakshaver bekoster nødvendige tiltak.
- Erstatningsareal må oppdrives for regulert friareal som beslaglegges av muffehusanlegg inklusive inngjerdet sikringszone, i hht RPR-BU og KPA § 4. 5.

Kommunen opprettholder følgende krav fra sin høringsuttalelse av 18.12.2019:

- Bærum kommune krever jordkabling av hele strekningen Hamang –Smestad slik at behov for permanent muffehus (overgang kabel/luft) bortfaller.
- Mulige konfliktpunkter med eksisterende vann- og avløpsledninger må avklares. Ved konflikt må det utarbeides detaljert plan for omlegging av vann- og avløpsledninger. Det må innhentes uttalelse fra Vann og avløp i Bærum kommune før tiltak igangsettes.

Privatpersoner, velforeninger og boligselskaper

Andrea og Jon Even Vale (22.04.2020) er bosatt i Maarveien og naboer til det omsøkte tiltaket. De skriver at Maarveien er en veldig smal og uoversiktlig vei som ikke er egnet som anleggsvei. Siden veien er så smal, vil det så vidt være plass til større kjøretøy som lastebiler og anleggsmaskiner, noe som gir problemer ved møtende trafikk. Det er ingen fortau eller veiskulder og bolighusene med tilhørende hager ligger tett på veien. Folk i alle aldre bruker også veien i forbindelse med rekreasjon (spaserturer/sykkelturer) eller generell forflytning da den forbinder gangstier i området fra Sandvika/Hamang mot Rud. Det vil være ytterligere utfordringer på vinterstid. Både med tanke på ekstra smal vei pga. brøytekanter, og at det siste stykket er meget bratt og ikke egnet for tunge kjøretøy på glatt føre.

Sameiet Hamang Gård og sameiet Hamang terrasse 55 (27.04.2020) vil begge bli sterkt berørt av transport under anleggsperioden i forbindelse med bygging av ny transformatorstasjon og muffehus. De ønsker ikke alternativ 1a for muffehuset og foretrekker alternativ 1. Alternativ 1a gjør at ballplassen ved Hamangskogen beslaglegges som anleggsplass i lang tid. Denne benyttes både av sameiets beboere og beboere i Hamangskogen. De skriver at det aktuelle kulturminnet ikke berøres av alternativ 1 og at dette ikke er en publikumsattraksjon. De mener også at klekkeriet nok vil bli minst berørt av alternativ 1 da all tungransport vil komme fra motsatt side ned Maarveien.

De påpeker videre at de ikke er tilfreds med Statnetts planer om spesialavkjøring fra Ringeriksveien nord for Hamang-tunnelen. Under anleggsperioden vil trafikksituasjonen fra Franzefossveien og opp mot Hamang terrasse rundt ny transformatorstasjon bli uoversiktlig og til dels farlig for vanlige personbiler til og fra deres sameier. De mener rundkjøringen bør anlegges før Statnett starter bygging av ny transformatorstasjon og riving av gammelt anlegg. De viser for øvrig til deres høringsuttalelse av 20.11.2019 hvor de omtaler dette nærmere.

Torill Ramleth (på vegne av beboere i Maarveien 10, 11, 13, 15 og 17 og Dr. Barths vei 14 og 18) (01.04.2020) konstaterer at både alternativ 1 og 1a er plassert på tilnærmet samme plass som opprinnelig omsøkt løsning. De påpeker at de ikke har mottatt orienteringsbrev om høringen fra Statnett som berørte naboer. Beboerne mener ulempene for omgivelsene blir de samme som opprinnelig omsøkt plassering, om enn noe større. De viser derfor til sin første høringsuttalelse av 21.11.2019.

I sin første høringsuttalelse etterlyste de en konsekvensutredning og vurdering avbøtende tiltak for redusere ulempene for eksisterende boligbebyggelse. Heller ikke i endringssøknaden er gjort konsekvensanalyser eller vurdert avbøtende tiltak. De etterlyser vurderinger av konsekvenser av anleggstrafikk i Maarveien, omfanget av massetransport til og fra anleggsplassen, eventuell rehabilitering og bruk av tidligere bortkjørte masser dersom muffehuset skal fjernes, driftsstøy fra muffehuset, eventuell stenging av turveier ved anleggsområdet, samt negative virkninger av anleggs- og sprengningsarbeid for klekkeriet.

Beboerne stiller videre spørsmål ved om alternativ 1a innebærer en permanent adkomstvei fra fotballbanen. De mener også det må redegjøres for om kostnadene ved å tilknytte dagens 300 kV ledninger til stasjonen er høyere enn å bygge og eventuelt fjerne et muffehus med tilhørende kabelanlegg og terrenginngrep. De stiller seg uforstående til at Statnett må etablere et mulig midlertidig muffehus i bratt terreng nær eksisterende boliger og med dårlige adkomstforhold når Statnett selv eier store arealer som tilsynelatende egner seg til dette formålet. Arealene har gode adkomstmuligheter fra Ringeriksveien og vil i tillegg ligge i umiddelbar nærhet til arealer som vil være anleggsområder når dagens transformatorstasjon saneres.

Det er forventet at NVE vil vedta løsningsvalg for den nye forbindelsen Hamang–Bærum–Smestad i løpet av høsten 2020. Da avklares samtidig om det omsøkte muffehus blir et midlertidig anlegg. Dette er etter deres mening et vesentlig forhold som tilsier at Statnett bør etablere et midlertidig muffehus på egen eiendom slik at de tekniske inngrepene minimeres og samles. De mener det ikke er et argument at en slik løsning vil hindre fremtidig boligutvikling da dette vil være et midlertidig anlegg frem til Hamang–Bærum er etablert.

Tekniske instanser

Statens vegvesen (21.04.2020) skriver at etter deres forståelse vil muffehuset plasseres i god avstand til gamle E16 (Ringeriksveien). Ny transformatorstasjon er imidlertid plassert på motsatt side over ny E16-tunnel. Dersom det skal graves eller gjøres andre tiltak mellom muffehusene og ny transformatorstasjon, må byggeplanen godkjennes av Statens vegvesen i god tid før tiltakene gjennomføres. De minner om at tiltak over eller under byggegrensen til gamle E16 nå må godkjennes av Viken fylkeskommune som ny veimyndighet siden veien er omklassifisert til fylkesvei.

7.3.1 Statnetts kommentarer til høringsuttalelser til tilleggsøknaden

Forholdet til kulturminner

Viken fylkeskommune har stilt krav om arkeologisk registrering iht. kulturminneloven § 9 Undersøkelsesplikten, for å avklare avgrensning av det automatisk fredede kulturminnet «Steinalderboplass» med id-nr. 109696. Statnett har bestilt feltregistreringene som kulturmyndighetene krever. Deler av undersøkelsen vil skje på Bærum kommunes eiendom, og Statnett vil også søke om tillatelse til gjennomføring av undersøkelsene fra Bærum kommunes eiendomsavdeling. For resterende del av undersøkelsen er vi i kontakt med Martine Hansens stiftelse. Videre avklaring vil skje i dialog med Viken fylkeskommune.

Konsekvenser for lokaltrafikk

Statnett er i dialog med Statens vegvesen og Viken fylkeskommune vedrørende arbeider som er nært eller innenfor byggegrensen til både ny og gammel E16 (Ringeriksveien). OPI-kanaler installeres i disse dager under Ringeriksveien, slik at det ikke vil være behov for å grave opp veien igjen om kort tid.

Når det gjelder konsekvenser av anleggstrafikk i Maarveien, har Statnett planer om å ruste opp Maarveien dersom konsesjonen gis på alternativ 1 for plassering av muffehus. Ifølge Statnett er det mulig å sette krav i kontrakt om trafikkvakt, begrenset kjøring til tider på døgnet når f.eks. barn går til skolen, ekstra brøyting vinterstid etc. Ved plassering etter alternativ 1 har også Bærum kommune bedt om at de tyngste arbeidene utføres fra midten av juni til midten av september. I denne perioden vil det være ferietid og noe mindre trafikk enn til vanlig. Før byggestart av muffehuset, vil det utarbeides en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan). Den vil spesifisere hvilke tiltak som skal utføres i forkant av arbeidene, for at anleggsfasen gjennomføres så skånsomt som mulig for omgivelsene.

Når det gjelder spesialavkjøring fra Ringeriksveien, viser Statnett til sin tidligere kommentar om dette i forbindelse med høring av den første endringssøknaden.

Støy fra muffeanlegg

Statnett påpeker at det ikke vil være noe driftsstøy fra muffeanlegget. Det er ingen bevegelige deler i anlegget. Det kan forekomme korona-støy (knitring) ved spesielle atmosfæriske forhold, men det vil ikke være mer enn det dagens 300 kV ledning gir.

Manglende informasjon

Torill Ramleth m.fl. uttaler at flere berørte naboer ikke har blitt orientert om søknaden av Statnett. Ifølge Statnett skal alle berørte naboer i Maarveien og Dr. Barths vei ha fått tilsendt orienteringsbrevet om høringen av søknaden.

Turveier

Ifølge Statnett vil turveier rundt muffehuset ikke bli påvirket under driftsfasen. I anleggsperioden er det mulig at turveiene må omdirigeres i en periode.

Klekkeriet

Ifølge Torill Ramleth m.fl. vil begge de omsøkte muffehusplasseringene innebære store terrenginngrep som vil kunne påvirke klekkeriet. De etterlyser nærmere vurderinger av hvordan sprengningsarbeid og rystelser vil påvirke klekkeriet. Ifølge Statnett vil ny plassering av muffehus etter alternativ 1 eller 1a påvirke klekkeriet i mindre grad enn tidligere omsøkt plassering. Vannledning som går forbi planlagt anleggsområdet vil legges om ved behov. Ved eventuelle sprengningsarbeider vil naboer/boliger, klekkeriet og infrastruktur hensyntas.

Ballbane og adkomst

Statnett har ikke planer om at adkomstveien fra fotballbanen (gitt alternativ 1a) skal brukes permanent. Denne vil kun være i bruk i anleggsperioden. For permanent tilgang ser Statnett for seg at vei ved boliger kan benyttes.